

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

19 ЖНІЎНЯ 2014 г.

АЎТОРАК

№ 155 (27765)

Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Модны гарнітур 3-пад палы

Крэдытны доўг «выбівалі» на могілках

Родную мову — у ВНУ!

СТАР 3

СТАР 3

СТАР 4

АДКАЗНАЯ ПАЗІЦЫЯ

НАШЫМ ПАГРАНІЧНИКАМ ТРЭБА ДЗЕЙНИЧАЦЬ ТАК, КАБ НІЯКІХ ПРЭТЭНЗІЙ З БОКУ УКРАЇНЫ НЕ БЫЛО

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 18 жніўня прыняў з дакладам дзяржсакратара Савета бяспекі Аляксандра Мяснішчына. На сустрэчы размова ішла аб дзейнасці сілавога блока краіны і праваахоўных органаў, работу якіх каардынуе дзяржсакратар Савета бяспекі, паведамліў БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў узмацнення дзейнасці дзяржсакратарыята Савета бяспекі. «Я ўжо неяк публічна гаварыў аб рабоце дзяржаўнага сакратарыята Савета бяспекі. Але гэта не значыць, што мы пагаварылі і не павінна быць руху ў плане паліпшэння і ўзмацнення якасці работы. Гэта ўжо сталая структура, якая існуе 20 гадоў, пара рухацца наперад больш рашуча, не баючыся прымаць нейкія больш прагрэсіўныя рашэнні, уносіць прапановы».

«Сілавы блок, праваахоўныя органы працуюць нармальна, грэх было б крыўдзіцца або крытыкаваць іх, але тым не менш негатыву таксама хапае», — лічыць Прэзідэнт.

Аляксандра Лукашэнка насцярожвае некаторыя пытанні дысцыпліны, асабліва сярод афіцэрскага і нават генеральскага корпусу ў Міністэрстве абароны. «Такіх фактаў дастаткова, вы, напэўна, іх атрымаеце. Хаць, каб яны гэта чулі: я гэта ведаю», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт закрэпіў таксама работу Камітэта дзяржбяспекі. У прыватнасці, Аляксандр Лукашэнка адзначыў: «Пара нейкія новыя формы, метады работы не тое што вынаходзіць, а выходзяць з уласнага вопыту браць на ўзбраенне».

Прэзідэнт рэзка крытыкаваў і выказаў прэтэнзіі да якасці работы закрытай, так званай урадавай, сувязі. «Гэта не справа, калі гаворыш з кіраўніком якой-небудзь дзяржавы, і нармальна пагаварыць немагчыма», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Размова ішла і аб некаторых іншых актуальных пытаннях. Прэзідэнт асабліва пацкаваўся сітуацыяй на беларуска-украінскай граніцы: «У нас там сапраўды парадак ці ёсць нейкія праблемы?»

Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка папярэдзіў: «Беларускім пагранічнікам трэба дзейнічаць так, каб ніякіх абгрунтаваных прэтэнзій з боку Украіны да нас не было. Мы паабячалі ім, яшчэ да прэзідэнцкіх выбараў, што мы вельмі прыстойна сябе паводзілі і паводзім. Нас ні Расія, ні хто не прасіў ускладняць абстаноўку на беларуска-украінскай граніцы, ды і нам гэтага не патрэбна. У сувязі з гэтым хацелася б пачуць, якая там абстаноўка з улікам маіх указанняў. Мы гэтага не ўтойвалі — мы, вядома ж, пад асобны кантроль бяром гэту граніцу ў сувязі з падзеямі, што там адбываюцца». Кіраўнік дзяржавы лічыць, што беларускі бок павінен вырашаць усе ўзнікаючыя праблемы не ў парушэнне існуючых дамоўленасцяў з украінскім бокам.

Прэзідэнт запатрабаваў, каб старшыня Дзяржпагранкамітэта Леанід Мальцаў пастаянна знаходзіўся на сувязі з кіраўніком украінскага пагранічнага пункта. «Дарчы, мы з Прэзідэнтам Парашчанкам аб гэтым дамовіліся — што ўсе службы, і сілавога блока, павінны пастаянна кантактаваць. Калі ёсць нейкія насцярожанасці, то здымаць іх, каб гэта не выходзіла наверх і, не дай бог, яшчэ ў грамадства, у СМІ, каб не было ў нас нават падставы для гэтага».

Кіраўнік дзяржавы праінфармаваў аб тым, што ўсе яго даручэнні адносна сітуацыі на беларуска-украінскай граніцы наўхільна выконваюцца. У прыватнасці, наладжана ўзаемадзеянне і кантакты паміж усімі сілавымі ведамствамі дзвюх краін, пастаянна адбываецца абмен інфармацыяй. Дзяржпагранкамітэт ва ўзаемадзеянні з МУС і Міністэрствам абароны дакладна выконвае даручэнні Прэзідэнта Беларусі па ўзмацненні дзяржаўнай граніцы на паўднёвым напрамку.

Акрамя таго, Прэзідэнт пацкаваўся, як ідуць справы на беларуска-украінскай граніцы ў сувязі з дэзіраваць у летні сезон жыхарам прыгранічных украінскіх тэрыторый зборць грыбы і ягады ў беларускіх лясах. Кіраўнік дзяржавы даложа, што Беларусь адкрыла сезонныя пункты пропуску для украінскіх грамадзян, прыняўшы ўсе неабходныя меры бяспекі. Гэта сітуацыя знаходзіцца пад асобным кантролем — абстаноўка спакойная, нармальная.

АЛЯКСАНДР ЯКАБСОН ПЕРАХОДЗІЦЬ НА ІНШУЮ РАБОТУ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка сваім указам вызваляе Аляксандра Якабсона ад пасады старшыні Камітэта дзяржаўна-нага кантролю ў сувязі з пераводам на іншую работу. Аб гэтым БЕЛТА паведамліў ў прэс-службе кіраўніцы дзяржавы. Выкананне абавязкаў старшыні Камітэта дзяржкантролю ўскладзена на першага намесніка старшыні КДК Леаніда Анфімава.

ЯБЛЫЧНЫ СПАС — УСЯМУ ЧАС

ЛІЧБА ДНЯ

На 25,5%

вырасла ў Беларусі ў студзені — ліпені гэтага года ў параўнанні з аналагічным перыядам 2013-га вытворчасць калійных угнаенняў, паведамліў ў Нацыянальным статыстычным камітэце. Рост вытворчасці ў гэты перыяд быў зафіксаваны і на іншых відах прампрадукцыі. Напрыклад, шын для легкавых аўтамабіляў выпушчана на 11,9% больш у параўнанні з сямю месяцамі мінулага года, цэменту — на 11,6%. Натуральна-малочнай прадукцыі ў студзені — ліпені 2014-га выраблена на 2,2% больш, чым за аналагічны леташні перыяд, сыроў (акрамя плаўленага) — на 9,1%.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 19.08.2014 г.

Долар ЗША	10380,00
Еўра	13890,00
Рас. руб.	288,50
Укр. грыўня	796,62

Свята «Яблычнага Спаса» вядома нам яшчэ са старажытных часоў. У гэты дзень прынята аддаваць падзяку за дары прыроды, дзяліцца ўрадажам з сям'ёй і радней, а таксама частаваць імі жарабоў і сят. Некаторыя народныя прыметы кажуць, што «Яблыч-

ны Спас» сімвалізуе наступленне восeni. Лічыцца, што менавіта пасля 19 жніўня ночы становяцца нашата халаднейшымі.

На выхадны «Яблычная» атмасфера панавала і ў рэспубліканскім гарналыжным цэнтры «Сілічы», дзе прай-

шло свята «Яблычны Спас-2014». Тут можна было ўволю частавацца яблыкамі, наведваць казанчыя тэматычныя пляцоўкі, убачыць Беласнежку, якая жангліруе яблыкамі, і прагавіць сябе ў жартоўных яблычных эстафетах і спаборніцтвах.

■ Па сутнасці справы

ЧЭРГІ ПА БЕЛАРУСКАЕ...

ГЭТА НЕ СОН, А ЗАКАНАМЕРНАСЦЬ — ПРЫ ДЪРЖАВЕ ЯКАСНАГА ВЫКАНАННЯ ПРАГРАМЫ ІМПАРТАЗАМЯШЧЭННЯ

Летась у краіну з-за межы завезлі спажывецкіх тавараў на суму 7,7 млрд долараў, а за першае паўгоддзе 2014-га — 3,7 млрд. Грашы вялікія. І хаць б частку з іх маглі зарабіць айчыныя вытворцы. Якім чынам прывабіць пакупніка да беларускага тавару, вывучала «Звязда».

Каб купіць айчынную «малочку» ў крамах, людзі часам не тое што чоргамі, а нават натоўпамі ходзяць і стараюцца як мага хутчэй ухаліць любоімае малако, смачны глазураваны сырок, свежую смятанку ці што іншае, але прымуціць беларуска купіць айчыны тэлевізар больш складана. З ахвотай налятаюць усе на сыры і цукеркі, а пральнай машыне айчыннага вытворцы аддае перавагу нашата менш людзей. Аднак імпартазамышчэнне ў нашай краіне выконваецца. Штогод з'яўляюцца новыя аналагі імпартнага. Прычым, як сцярджаюць вытворцы, зусім не горшыя, а часам і лепшыя.

Я з гэтым спрачацца не буду, бо добра памятаю беларускі халадзільнік, які адпрацаваў у нашай сям'і каля 10 гадоў. І працаваў бы далей, але пасля невялікага рамонту на яго далі гарантыю толькі год. Давялося прадаваць праз

інтэрнэт «у добрыя рукі» па невялікай цане з-за рамонту і купіць новы. Аднак гэта толькі адзін прыклад. Каб такое стала тэндэнцыяй, спатрэбіцца шмат працы.

ЦЕПЛА І ДОЖДЖ

Няўстойлівае надвор'е чакаецца ў Беларусі на гэтым тыдні, паведаміў харэспандэнту БЕЛТА начальнік службы гідромэтаралогічнай прагнозу Рэспубліканскага гідромэтацэнтра Дзмітрый Рабаў.

У аўторак месцамі пройдуць кароткачасовыя дажджы, прагравіць навалніцы. Ноччу і раніцай у асобных раёнах з'явіцца слабы туман. Вечар будзе паўднёва-заходні 5–10 метраў у секунду, месцамі — з парывамі да 14 метраў у секунду. Тэмпература ноччу плюс 10–16 градусаў, днём прагназуецца ад 20 да 25 цяпла, на паўднёвым усходзе паветра прагрэецца да 27 градусаў са знакам плюс.

У сераду ноччу плюс 10–16 градусаў цяпла, днём ад 19 да 25 градусаў, на паўднёвым усходзе — да 28 градусаў вышэй за нуль.

«У чацвер актыўны атмасферны фронт прынясе на большую частку тэрыторыі рэспублікі кароткачасовыя дажджы, у асобных раёнах — навалніцы. Месцамі прагназуецца моцная ліўні. Пры навалніцах чакаецца шквалістае ўзмацненне ветру з парывамі да 15–20 метраў у секунду», — скажаў Дзмітрый Рабаў. Тэмпература паветра ноччу складзе плюс 9–16 градусаў, днём будзе ад 19 да 25 градусаў цяпла, на паўднёвым усходзе ноччу прагназуецца плюс 17–18 градусаў, днём — ад 27 да 29 градусаў цяпла.

«У пятніцу ноччу на большай частцы тэрыторыі краіны будзе ісці кароткачасовыя дажджы і грывець навалніцы. Днём актыўны атмасферны фронт пакіне тэрыторыю краіны, атмасферны ціск узрасце і дажджы на большай частцы краіны спыняцца», — дадаў сіноптык. Тэмпература паветра ноччу складзе плюс 8–15 градусаў, днём будзе ад 18 да 24 градусаў цяпла.

У суботу прагназуецца пераважна без ападкаў. Ноччу і раніцай месцамі з'явіцца туман. Тэмпература паветра ноччу складзе плюс 7–13 градусаў, днём чакаецца ад 20 да 26 градусаў цяпла.

У нядзелю праз тэрыторыю Беларусі будзе праходзіць атмасферны фронт. Пад яго ўплывам ноччу па захадзе, а днём на большай частцы тэрыторыі краіны чакаюцца кароткачасовыя дажджы, у асобных раёнах — навалніцы. Тэмпература паветра ноччу складзе плюс 7–13 градусаў, днём будзе ад 19 да 25 градусаў цяпла.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Асцярожны аптымізм

На перамовах кіраўнікоў МЗС Расіі, Германіі, Францыі і Украіны па праблеме ўрэгулявання украінскага крызісу, якія адбыліся ў Берліне, дасягнуты «паўны прагрэс», заявілі ў Міністэрстве замежных спраў РФ. Сустрэча Сяргея Лаўрова, Франка-Вальтэра Штайнмаера, Ларана Фабіуса і Паула Клімкіна працягвалася каля пяці гадзін і завяршылася ўноч на панядзелак.

Між тым прэса прагназуе хуткую сустрэчу прэзідэнтаў РФ і Украіны Уладзіміра Пуціна і Пятра Парашчанкі, на якой можа быць дасягнута дамоўленасць аб умовах урэгулявання украінскага канфлікту. Адзіным з удзельнікаў перамоў, хто зрабіў кароткую заяву перад журналістамі, быў Франк-Вальтэр Штайнмаер. Ён заявіў аб прагрэсе на перамовах. «Размова была складаная, але я веру і спадзяюся, што па некаторых пунктах мы дасягнулі прагрэсу», — прыводзіць словы міністра агенства Reuters.

У Парыжы абрабавалі саудаўскага прынца

Зламыснікі ўкраі 250 тысяч еўра наліўні, а таксама адабравалі аўтамабіль, паведаміў інфармацыйны тэлеканал ВФМ-TV. Аб якім менавіта прадстаўніку саудаўскай каралеўскай сям'і ідзе гаворка, у паліцыі не ўдакладняюць.

Напад на аўтамабіль, які належыць Пасольству Саудаўскай Аравіі, здзейснілі некалькі чалавек, узброеных аўтаматамі. Акрамя грошай, у іх рукі патрапілі дакументы дыпламатычнай місіі і асабістыя рэчы прынца, перадае ІТАР-ТАСС. У паліцыі адзначылі, што зброя пры нападзе не ўжывалася, пацярпелых няма. Злачынцам удалося схавацца. Вядзецца расследаванне.

Паўночная Украіна Парыжа, дзе пралягае гэтая магістраль, якая злучае сталіцу з аэрапортамі Руасі — Шарль дэ Голь і Ле-Буржэ, не першы раз згадваецца ў сувязі з гучным рабаваннем. Так, у лютым 2010 года паведамлялася аб нападзе на дачку тагачаснага мэра Кіева Леаніда Чарнавецкага — Крысціну СМІ пісалі, што рабаўнік, які напад на лімузін дзяўчыны, выхаліў у яе сумку, у якой знаходзіліся каштоўнасці на суму больш за 4,5 млн еўра.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Амерыканцы паспяхова выпрабавалі бактэрыяльную тэрапію раку

Эксперыменты на пацуках, сабаках, а таксама пакуль адзінаквы выпадак клінічнага выпрабавання метаду паказалі, што ін'екцыя ослабленай версіі глебайвай бактэрыі Clostridium novyi непасрэдна ў злаякасную пухліну забяспечвае яе значнае скарачэнне і нават поўнае знікненне. Вынікі даследавання апублікаваны ў часопісе «Science Translational Medicine».

На той факт, што бактэрыяльныя інфекцыі пры анкалагічных захворваннях у некаторых выпадках спрыяюць пазбаўленню ад раку, урачы звярнулі ўвагу каля 200 гадоў таму. Так, у 1890-я гады нью-ёркскі хірург Уільям Колі даволі паспяхова лячыў анкалагічных хворых з дапамогай ін'екцыяў у пухліну розных відаў патогенных бактэрыяў. Аднак затым больш сучасныя віды тэрапіі раку прымуцілі аб метадае Колі забыцца. Але воўс на працягу апошняга дзесяцігоддзя група спецыялістаў па генетыцы анкалагічных захворванняў з Універсітэта Джонса Хопкінса зноў актыўна вывучае ўздзеянне розных відаў бактэрыяў на ракавыя пухліны. У рэшце рэшт вучоныя засяродзілі сваю ўвагу на глебайвай бактэрыі Clostridium novyi. Для існавання гэтага мікраарганізма неабходнае беднае кіслародам навакольнае асяроддзе, якое якраз прысутнічае ў пухлінных клетках. Бактэрыяльная тэрапія амаль удвая прадоўжыла жыццё хворых жывёл у параўнанні з тымі, хто яе не атрымаваў. Мікраскапічнае даследаванне паказала, што бактэрыі актыўна атакуюць і знішчаюць пухлінныя клеткі, у якіх назіраецца дэфіцыт кіслароду, і старанна пазбягаюць поўнага кіслароду здаровых клетак, размешчаных усяго за некалькі мікраметраў ад ракавыя. Клінічныя выпрабаванні бактэрыяльнай тэрапіі раку будуць працягнуты і пашыраны.

КОРАТКА

Кошт 1 кв. м на першасным рынку жылля Мінска з пачатку 2014 года павялічыўся ўсяго толькі на 2 працэнты і ў ліпені бягучага года ў сярэднім склаў \$1660.

Сярэдняя пенсія ўсіх відаў у жніўні бягучага года складзе Вр2 млн 512,4 тыс. — на 13,8 працэнта больш, чым у снежні мінулага года.

На пачатак жніўня бягучага года ў агульнарэспубліканскім банку вакансій 26 працэнтаў — з заробатнай платой больш як Вр4 млн. У Мінску такіх вакансій — 46,6 працэнта.

Дзясяты раз у Беларусі пройдуць міжнародны каталіцкі фестываль хрысціянскіх філммаў і тэлевізійных праграм Magnificat. З 24 па 28 жніўня ў Мінску і Глыбокім будуць паказаны 43 кінастужкі з 16 краін свету.

У абноўленым сёння рэйтынгу Жаночай тэніснай асацыяцыі (ВТА) лепшая беларуская тэнісістка Вікторыя Азаранка займае 17-е месца, маючы ў сваім актыве 2783 ачкі.

Бальніцу сястрынскага догляду на 80 месцаў адкрылі ў Мінску ў верасні недалёка ад 3-й гарадской клінічнай бальніцы імя Я. У. Клумава.

ВЫНІКІ ЎСТУПНАЙ КАМПАНІІ 2014

Паводле папярэдніх вынікаў студэнтамі ў Беларусі ў гэтым годзе сталі амаль 55 тыс. юнакоў і дзяўчат.

ВЫШЭЙШУЮ АДУКАЦЫЮ БУДУЦЬ АТРЫМЛІВАЦЬ

27,2 тыс. за кошт сродкаў бюджэту 28 тыс. на платнай аснове

У гэтым годзе прыём праводзілі 54 ВНУ дзяржаўнай формы ўласнасці і 9 - прыватнай.

НАЙБОЛЬШ РЭЙТЫНГАВЫЯ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ:

* Без уліку завочнай формы ВНУ Мінскага скарна, якія прадаўжаюць набор.

Крыніца: Міністэрства адукацыі Беларусі.

© Інфаграфіна БЕЛТА

ISSN 1990 - 763X

917719901763008

На палях Амаль 100%

Мы раней паведамлялі, што беларускія аграры перайшлі 9-мільённы рубж. Цяпер камбайнеры дамалочваюць апошнія ускрайкі палёў.

Паводле звестак Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, сабрана 98,3% збожжавых і зернебабовых культур. Па-ранейшаму толькі дзве вобласці — Гомельская і Магілёўская — ужо скончылі збор. Вельмі блізка да заканчэння — Брэсцкая (99,7%), Гродзенская (99,6%) і Мінская (99,5%) вобласці. Усяго па краіне намалочана больш за 9,104 млн тон.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

Актуальна

ЖКГ: ЯК ЗНІЗІЦЬ САБЕКОШТ ПАСЛУГ?

Чаму сабекошт паслуг ЖКГ у розных рэгіёнах розны? Напрыклад, дастаўка кубаметра вады спажываюць мае ў адным рэгіёне адну цану, а ў другім — ужо іншую? Вядома, на нас, спажываючы, гэта пакуль што асабліва не ўплывае: мы плацім за кожны кубаметр вады фіксаваную цану, астатняе прадпрыемству ЖКГ за нас даплачвае дзяржава — у выглядзе субсідый. Але так будзе не заўсёды. І калі мы прыодзем да 100-працэнтнай аплаты жыллёва-камунальных паслуг, такім пытаннем задасца ўжо кожны з нас.

Міністр ЖКГ Андрэй ШОРАЦ патлумачыў прычыны такой з'явы: — Сёння сабекошт нашых паслуг не можа быць аднолькавым — гэта тычыцца і цяплага, і вады, і вывазу смецця, — лічыць міністр. — Ён можа быць прыкладна аднолькавым толькі ў тэхналагічным — таму што пры абслугоўванні плячэварухой-хрушчоўкі ў Мінску і, дапусцім, у Віцебску мы маем адны і тыя ж выдаткі; розніца толькі ў аб'ёме прыдамай тэрыторыі, якую трэба прыбараць...

Гэтую праблему ў Міністэрстве ЖКГ убачылі ў 2011 годзе. Менавіта тады звярнулі ўвагу на выпадкі, калі сабекошт некаторых паслуг у розных рэгіёнах значна адрозніваюцца. Міністэрства, паводле слоў Андрэя Шорца, паспрабавала гэтую розніцу паменшыць «метадам давадзнення да лімітавага сабекошту па кожным прадпрыемстве, па кожнай вобласці, па кожным відзе паслуг».

— Напрыклад, што тычыцца вады: калі ў якімсьці рэгіёне няма ўзгорыстасці, калі вада падаецца практычна чыстая, маецца адзін магістральны вадавод — там будзе самы нізкі сабекошт вады, — растлумачыў міністр. — Але калі маецца і другі, і трэці ўздым, калі назіраецца перавышэнне нарматыўнага жалеза або арганічных забруджванняў — гэта дадатковыя выдаткі. Цудаў не бывае. Але калі неабходна чысціць ваду да патрэбных паказчыкаў — значыць, гэта трэба рабіць.

Падыходы, па словах міністра, будуць заклучацца ў наступным: «Калі мы будзем бачыць па кожным прадпрыемстве розныя сабекошт паслуг і пры гэтым на ім будзе аптымальна наладжаны тэхналагічны працэс, то яно будзе атрымліваць бюджэтную субсідыю роўна ў тым аб'ёме, які яму неабходны».

— Але, — як адзначыў начальнік галоўнага ўпраўлення кантролю за працай галін сферы матэрыяльнай вытворчасці Камітэта дзяржкантролю Сяргей РАУНЕЙКА, — нават пры ідэальна наладжанай рабоце мы не атрымаем адзінага сабекошту ў арганізацыях, размешчаных у двух суседніх раёнах. Хоць імянуцца да збліжэння гэтых лічбаў неабходна. Мы мяркуюем, што ўжо ў 2016 годзе пачнем актыўна стымуляваць прадпрыемствы да зніжэння сваіх выдаткаў і, такім чынам, зніжэння сабекошту паслуг. Напрыклад, у Маладзечна Брэсцкай вобласці нядаўна цалкам замянілі сацыяльна-цэплазабеспячэння — і сабекошт гэтай паслугі знізіўся. Так што рэзервы тут ёсць». Святлана БУСЬКО

Тры пытанні да ўлады

ГАВОРЫМ «БЕЛАРУСЬКАЛІЙ» — МАЕМ НА ЎВАЗЕ САЛІГОРСК. І НААДВАРОТ

Візітная картка Салігоршчыны — ААТ «Беларуськалій», самы буйны на тэрыторыі СНД вытворца і пастаўшчык калійных мінеральных угнаенняў. Менавіта ад гэтага гіганта індустрыі залежыць і развіццё самога горада. Мы гаворым «Беларуськалій», а падразумяем Салігорск. І наадварот. Таму што лёсы прадпрыемства і сталіцы шахцёраў вельмі цесна пераплецены. Пра перспектывы іх развіцця «Звязда» пацкавалася ў старшыні Салігорскага райвыканкама Аляксандра РЫМАШЭУСКАГА.

Што тычыцца зарплат, то яна таксама паступова павялічваецца: летас была замарожана. Мяркую, павысяцца заробкі і ў прадуцтва нашых унікальных прадпрыемстваў, якія вырабляюць абсталяванне, прадукцыю для патрэб «Беларуськалія». Яны працавалі не на поўную магутнасць, паколькі ўкладанні «Беларуськалія» ў іх у першым паўгоддзі былі абмежаваныя. У другой палове года яны павялічваюцца. Гэта і зразумела: пры такіх аб'ёмах здабычы калійных угнаенняў трэба рамантаваць, замяняць абсталяванне.

— Пра пад'ездзе да Салігорска тэрыторыі ж кідаюцца ў вочы велізарныя зрыны, што адходзіць ад вывазу, што атрымліваюцца пасля здабычы калійных угнаенняў. Ці можна іх паставіць на службу чалавеку? Напрыклад, выкарыстоўваць у сельскай гаспадарцы, будаўніцтве?

— З кожных пяці тон сільвініту, што падымаецца на паверхню, выходзіць 1 тона калію. Тое, што застаецца, складаецца ў трыконы. На жаль, прымянення гэтым адходам пакуль не знайшлі. Ды і тэхналогіі іх перапрацоўкі ў свеце ніхто не ведае. У свой час нямецкія партнёры бралі прэсавы з кожнага тэрыкона, планавалі выкупіць дома-

будаўнічы камбінат і выпускаць нейкія будматэрыялы, але нічога ў іх не атрымалася. Былі і прапановы загрузіць выпрацоўку назад у шахту. Але гэта стратная справа. Значна танней, калі пасля выпрацоўкі шахты лава рушыцца і запынае пустэчу.

— Славутыя кватэрнае пытанне сапсавала, відаць, не толькі жыхароў мегаполісаў, але і салігорцаў. Для іх таксама актуальна, дзе жыць. Як вырашаецца гэтая праблема?

— Па будаўніцтве жылля мы выйшлі на ўзровень 100 тыс. кв.м за год. За апошнія пяць гадоў з'явіліся 17-ы і 18-ы мікрараёны. Тым не менш на чарзе на палішанне жыллёвых умоў стаіць 11 тыс. чалавек. Праблема вырашаецца некалькімі шляхамі, у тым ліку і стварэннем жыллёва-будаўнічых кааператываў. Для дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апеки бацькоў, іншых неабароненых катэгорый насельніцтва, якім не па кішні кааператыву, узводзіцца сацыяльнае жыллё. У горадзе пачалося будаўніцтва арэндных дамоў і дамоў, дзе кватэры будуць выстаўлены на продаж.

Разам з тым прамысловая зона не дазваляе ўзводзіць жылля кватэрамі, як бы хацелася. Будаўніцтва ідзе ў асноўным з боку Мікашэвіцкай трасы. А для стварэння гарадоў-спадарожнікаў у Старобіне і Чырвонай Слабадзе патрэбны вялікі ўкладанні, паколькі туды неабходна падвозіць усе камунікацыі. Магчыма, больш выгадна ахвяраваць сельгаспалшчамі. Але вывесці іх з абароту можна толькі з дазволу кіраўніка дзяржавы. Разам з тым страты ад гэтага можна кампенсавать за кошт уладкавання меліяраваных земляў, якіх у раёне каля 70%. Толькі сёлета на іх добраўпарадкаванне, расчыстку з раёнага бюджэту выдзелена больш як 20 мілья рублёў.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ

Парламенцкі дзённік

БІТВА СУПРАЦЬ ХАБАРНІКАЎ

Дэпутат лічыць, што ў дзяржслужачых павінна быць антыкарупцыйная адукацыя

Другі тыдзень у краіне ідзе грамадскае абмеркаванне абноўленага Закона «Аб барацьбе з карупцыяй». Нагадаем, сённяшні закон супраць хабарнікаў дзейнічаў з 2006 года. Дэпутат Палаты прадстаўнікоў Васіль АЛЯКСЕЕНКА выказаў сваё меркаванне наконт дакумента і яго актуальнасці, а таксама патлумачыў, што з'яўляецца хабарам, а што не.

— У праекце закона прызраста прапісана сістэма і змест працы па праціўленні карупцыі — вызначаны задачы і кірункі работ адпаведных дзяржаўных органаў і арганізацый, — расказвае суразмоўца. — Такі закон патрэбны дзяржаве для таго, каб кіраўнікі, звязаныя з грашмамі і іншымі матэрыяльнымі каштоўнасцямі дзяржавы,

Закон патрэбны дзяржаве для таго, каб кіраўнікі, звязаныя з грашмамі і іншымі матэрыяльнымі каштоўнасцямі дзяржавы, не думалі пра тое, як бы гэта «прыхватызаваць».

не думалі пра тое, як бы гэта «прыхватызаваць». Наадварот, трэба, каб яны дбалі пра тое, як усё гэта рацыянальна выкарыстаць у інтарэсах дзяржавы, прадпрыемства, калектыву, чалавека...

Назначэнні на іншыя кіруючыя пасады службоўцаў, якія «праштрафіліся», больш не павінна быць. Гэтыя дапаўненні ў закон, лічыць дэпутат, павялічваюць на мінімізацыю праю карупцыі ў перспектыве.

Дзяржаўныя служачыя могуць і не лічыць нешта карупцыйным і правапарушэннем, хоць насамрэч яно такім з'яўляецца.

— Змены даюць магчымасць дзяржслужачым, якія ўжо дапусцілі памылкі ў кіраванні і могуць дапусціць правапарушэнні ў карупцыі, усваядоміць, што іх чынак не застаецца непакараным і нельга будзе проста перайсці на іншую кіруючую пасаду. Кіраўнік павінен быць крыштальна чыстым чалавекам перад сваімі падначаленымі, тады ён можа спакойна глядзець людзям у вочы.

Праект дакумента змяшчае і такую норму, што дзяржслужачыя, якія здзейснілі карупцыйнае злачынства, не атрымаюць у будучыні павышэнню пенсію.

— Справа ў тым, каб не дайсці да тагока, калі, скажу як ваенны чалавек, ты па званні палкоўнік, але пенсію будзеш атрымліваць як радавы. Паколькі так атрымалася, значыць, ты гэта заслужыў.

Парламентарый упэўнены, што кожны кіраўнік абавязаны сам змагацца з карупцыяй.

— Яшчэ перад назначэннем на пасаду дзяржслужачы павінен падумаць, які ён будзе весці барацьбу з карупцыяй у сваёй установе, на сваім прадпрыемстве. Трэба, каб ён пачынаў з сябе, сваіх намеснікаў і падначаленых. А яшчэ ў кіраўнікоў павінна быць спецыяльная антыкарупцыйная адукацыя. Дзяржаўныя служачыя могуць і не лічыць нешта карупцыйным правапарушэннем, хоць насамрэч яно такім з'яўляецца.

Антыкарупцыйны закон тычыцца не толькі кіраўнікоў устаноў і прадпрыемстваў, але і ўсіх тых людзей, што злоўжываюць сваімі паўнамоцтвамі, правамі. Дэпутат патлумачыў, што калі выкладчыку дораць кветкі, вшчунюць з днём нараджэння або іншым святам, то гэта не хабар.

— А вось калі перадаюць канверт, каб здаць залік або экзамэн, то, безумоўна, гэта ўжо карупцыйнае правапарушэнне. Тое ж самае, калі ўрачу даюць грошы за бясплатную аперацыю: будзе пакараны і той, хто даў, і той, хто ўзяў.

Увогуле, Васіль Аляксееў лічыць антыкарупцыйны закон праектам правільным.

— Праект закона падрыхтаваны дастаткова прафесіянальна, а яго абмеркаванне дае магчымасць людзям выказаць свае меркаванні на гэтую праблему.

Надзея ЮШКЕВІЧ

НАВІНЫ

ПАДЦЭІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЦЭІ

ФАКТЫ

ПРАМАЯ ЛІНІЯ

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ ПА ЗАРПЛАЦЕ?

Як будучы налічвацца зарплата згодна з новай пастановай «Аб аплаце працы работнікаў»? Ці значна змянілася аплата за раз'яны характар працы? Калі традыцыйна пачынаюцца «навучальны год» для тых беспрацоўных, хто жадае атрымаць новую, больш запатрабаваную спецыяльнасць?

На гэтыя і іншыя пытанні вам адкажа першы намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Пётр Пятровіч ГРУШНІК падчас прамой лініі «Пытанні аплаты працы і занятасці насельніцтва», якая пройдзе ў рамках сумеснай акцыі Мініпрацы і сацабароны з газетай «Звязда» ў чацвер 21 жніўня.

Задаваць пытанні з 11.00 да 12.00 па тэлефоне (017) 306 37 95. Папярэднія пытанні можна задаць па тэлефоне (017) 287 18 29.

ПОМНІК-СКАРБОНКА

Незвычайная скульптурная кампазіцыя ў гонар бяздомных жывёл з'явіцца ў Пінску

Некалькі дзясяткаў энтузіястаў пінскага грамадскага аб'яднання «Абарона жывёл» дапамагала нчыным братам меншым. Галоўным чынам, знаходзяць ім новых гаспадароў. Самая вялікая праблема, з якой яны сутыкаюцца, — няхватка грошай. Цяжка бывае знайсці спонсароў. А хадзіць увесь час з працягнутай рукою, тлумачыць кожнаму сумленнасць сваіх намераў вымагае часу і эмацыянальнага напружання. Таму ў актывістаў «Абароны жывёл» нарадзілася ідэя ўстанавіць своеасаблівы помнік-скарбонку, куды кожны ахвотны можа кінуць грошы, якія і пойдуча на дапамогу бяздомным катам і сабакам.

Каардынатар праекта, пінскі бізнесмен Аляксей Кітаев хадзіў на прыём да мэра горада Андрэя Мулярычкі і атрымаў згоду гарадской ўлады на ўстаноўку такога знака. Пакуль, праўда, не вызначана месца, дзе ўстановаць скарбонку, але, вядома, што гэта будзе людная вуліца, па якой ходзяць турысты. У Пінскай мастацкай школе паабядалі зрабіць праект кампазіцыі. Навучэнцы прапануюць выкаваць фігуркі сабакі і ката. Ініцыятары ж пачалі збор сродкаў на самую скульптурную кампазіцыю.

Год таму мне давалося бачыць падобны помнік у Кастраме (на здымку). Там сімпатычны сабакка з добрым і сумнымі вачыма стаіць на галоўнай плошчы горада насупраць гістарычнага будынка пахарнай часці. Помнік пастаўлены таксама даўно. Пра яго расказваюць прыгожую легенду, як у пазамінулым стагоддзі сабака служыў у пахарнай часці і дапамагаў ратаваць людзей з агню. Памяць таго чатырохногага ратавальніка і увекавечылі ў метале. Пазней паставілі круглы шар-скарбонку з надпісам, які заклікае ахвяраваць на бяздомных жывёлін. А яшчэ дасціпныя экскурсаводы не забывае сказаць, што гэты сабакка умее выконваць жаданні. Трэба толькі іх загадаць і апуніць манетку. І турбисты, сама бачыла, нават у чаргу выстройваюцца, каб кінуць грошы. Ды і як не кінеш, калі сабака так жаласліва пазірае? Гэта ў Кастраме. А як будзе ў Пінску, неўзабаве пачынем.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ПАЛАЧАНЕ ЗДЗІВІЛІ ПРЫСМАКАМІ

У самым старажытным горадзе Латвіі прадстаўнікі Полацкага раёна бралі ўдзел у кулінарным фестывалі. Багатая беларуская кулінарная спадчына прыемна здзівіла самых расшпечаных у кулінарным сэнсе гурману.

— Нашы землякі былі запрошаны ў горад Лудза на выставу-продаж страў нацыянальнай кухні, якая праводзілася ў рамках свята горада. Лудзе сёлета споўнілася 837 гадоў. Як гэта прыгатавана, з якіх прадуктаў, колькі патрабуецца сёлета аб цукру, якія прыправы? — гэтыя і многія іншыя пытанні задавалі беларусам на фестывалі. Вялікая папулярнасцю карысталася і беларуская сувенірная прадукцыя ручной работы з натуральных матэрыялаў, — паведаміла «Звязда» Наталля Сініца, галоўны спецыяліст сектара спорту і турызму аддзела адукацыі, спорту і турызму Полацкага райвыканкама.

Міжнароднае мерапрэемства было арганізавана ў рамках праекта Еўрапейскага саюза «Паляпшэнне кулінарнага сэрвісу ў Латгальскім і Віцебскім рэгіёнах, абаліраючыся на канцэпцыю кулінарнай спадчыны» (BELLA CUISINE) трансгранічнай праграмы супрацоўніцтва Латвіі, Літвы і Беларусі.

Удзельнікамі фестывалю сталі і польскія, а таксама расійскія кухары і рамеснікі. І, безумоўна, аматары смачна паесці.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ХЛОПЧЫКА ЗАЦІСНУЛА ШПАЛАМІ

На пляцоўцы адкрытага склада будаўнічых матэрыялаў ААТ «Дарбудмантажтрэст» па сталічнай вуліцы Брылеўская жалезабетонныя шпаламі заціснула вучня 6 класа адной са школ.

Доступ на тэрыторыю склада абмежаваны, але дзяцей гэта не спыніла. Патрапіўшы сюды, яны заняліся рухавымі гульнямі паміж шпаламі, якія захоўваліся ў пачках. Выратавальную аперацыю ускладняла тое, што пліты ў прамым сэнсе слоў перакрылі доступ да ног хлопчыка, не давалі магчымасці спыніць кровацячэнне. У выніку, паставіўшы страхуючыя ўпоры, работнікі МНС былі вымушаны падмацаць бетонную пліту ўручню: некалькі выратавальнікаў узяліся за яе, астатнія даставалі папярэлага. Хлопчыка шпіталізавалі з папярэднім дыягназам «пералом абедзвюх ног».

ЗНЯЛІ З ПРОДАЖУ БОЛЬШ ЗА 200 НАЙМЕННЯЎ ТАВАРАЎ

Складаннем больш чым 30 пратаколаў аб адміністрацыйных правапарушэннях скончыліся праверкі гандлёвых аб'ектаў Ліды, Ваўкаўска і Навагрудка. Выпадкі рэалізацыі пратэрмінаваных ці няякасных тавараў былі ўстаноўлены гандлёвай інспекцыяй Мінгандлю па Гродзенскай вобласці практычна ў кожным з 20 правераных аб'ектаў.

Агулам з рэалізацыі было знята больш за 200 найменняў тавараў на суму звыш 30 мільянаў рублёў, паведамілі ў прэс-службе Міністэрства гандлю. У іх ліку аказаліся мясныя паўфабрыкаты, імпартаваны кансерваваная гародніна і шампіньёны, тэрмін годнасці якіх, напрыклад, скончыўся яшчэ ў 2011 годзе, і іншыя. Штрафныя санкцыі за падобныя парушэнні жорстка. Скажам, адзін з гандлёвых аб'ектаў за паўторную на працягу года рэалізацыю пратэрмінаваных каўбасных вырабаў быў пакараны судом штрафам у памеры 60 мільянаў рублёў, а прадавец, якая дапусціла наўмыснае скажэнне звестак пра тэрмін годнасці тавара, што было класіфікавана як падман пакупнікоў, аштрафавана на 2,7 мільяна рублёў.

Сергей РАСОЛЬКА.

«ЧЭРСТВЫЯ ЛЮДЗІ Ў НАС НЕ ЗАТРЫМЛІВАЮЦА...»

55 гадоў таму ў вёсцы Новы Убарок у Пухавіцкім раёне запрацаваў псіханеўралагічны дом-інтэрнат

Жыццё — рэч вельмі непрадаказальная. Сёння чалавек здаровы, а праз пэўны час ён калі і можа абслугоўваць сябе, то з вялікай цяжкасцю. І нярэдка адзіным выйсцем у такім выпадку з'яўляецца дом-інтэрнат.

— Зараз у нас працывае 387 чалавек, — гаворыць дырэктар Пухавіцкага псіханеўралагічнага дома-інтэрната Аляксандр Ляшэнка. — Ім кругласутачна дапамагаюць 194 чалавекі персаналу — урачы, фельчары, медыцынскія сёстры, санітары і санітаркі... Вось, дарчыня, адна санітарка, Ала Макеева, працуе ў нас ажно сорак гадоў! А чэрствыя людзі ў нас надоўга не затрымліваюцца. Каб працаваць з нашымі падпапечнымі, трэба мець шычырую вялікую душу. Бо кожны дзень мы бачым чужое гора...

Нам вельмі моцна дапамагае дзяржава. Лічыце самі: мясячнае ўтрыманне аднаго чалавека абыходзіцца бюджэту Мінскай вобласці амаль у 3 мільёны 900 тысяч рублёў. Але ў першую чаргу мы пазічыняем сябе ў якасці работнікаў сацыяльных.

І таму грунтоўны акінт у доме-інтэрнаце зроблены на працоўнай рэабілітацыі людзей

з абмежаванымі магчымасцямі. У аднайменным аддзяленні працуюць гурткі, дзе вучаць бісералляцённю, вязанню, вышыўцы, ткацтву, майстраванню разнастайных сувеніраў, лепцы, маляванню... Галоўнае, што самі людзі вельмі прагнуць такой работы, якая патрабуе не механічнага каліравання, а перш за ўсё творчасці. Адзін з выхаванцаў наладзіўся нават вышываць няхітрыя ўзоры нагой, у якой трымае іголку.

Складзіся добрыя адносіны з ірландскімі валанцэрамі, якія штогод прыязджаюць у Новы Убарок. Сярод інаша, яны не толькі дапамагаюць рабіць рамонт, але і арганізуюць адмысловыя фестывалі па працэзарані. Робяць падпапечныя дома-інтэрната і малыя архітэктурныя формы, якімі пасля ўпрыгожваецца тэрыторыя вакол.

— Ёсць у нас і сваё падсобнае сельскае гаспадарка, — працягвае Аляксандр Ляшэнка. — Усё-такі большасць людзей, якія да нас трапляюць, нарадзіліся ў вёсцы. Гэта значыць, да фізічнай працы яны прывучаны з маленства. На 34 гектарах раллі мы сёлета сабралі больш за 126 тон збожжя. Працуе ў нас таксама жывёлагадоўчая ферма, самі вырошчваем і агародніну... Не

забываемся мы і на фізічнае развіццё нашых падпапечных. Да іх паслуг — абсталяваны футбольнае поле і баскетбольная пляцоўка. А футбольная каманда выйграла сёлета абласны турнір сярод дамоў-інтэрнатаў.

На тэрыторыі інтэрната знаходзіцца і будынак колішняга панскага маентка, які быў узведзены на пачатку мінулага стагоддзя. Менавіта ён і прыняў у 1959 годзе першых хворых людзей. Праўда, у 1992-м інтэрнат пераехаў у новы корпус з кацельняй, пральняй, гаражом. А маентак стаў і чакаў рэканструкцыі.

— І дачакаўся — мінулым летам нам на дапамогу прыйшло Міністэрства працы і сацыяльнай занятасці, — згадвае Аляксандр Ляшэнка. На рэнавацыю старога будынка, якая цяпер ідзе поўным ходам, было выдзелена больш за 8 мільярд рублёў. Мяркуюцца, што ўжо налета, калі будаўнічыя работы скончацца. «Новы стары» корпус інтэрната прыме крыху больш за 30 пражываючых. У палатах будуць жыць па 1-2 чалавекі, яны будуць абсталяваны душавымі кабінамі, санітарнымі вузламі — адным словам, умовы знаходжання палепшацца...

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

Здаровы інтарэс

ЖЫВАЯ — ЗНАЧЫЦЬ ЯКАСНАЯ

Ці аддадуць беларусы перавагу салжалкавай рыбе?

«За год у краіне гадуецца 25 тысяч тон прэснаводнай рыбы, з якіх рэалізуюцца толькі 13—15 тысяч тон, — паведаміў намеснік дырэктара НАН Інстытута рыбнай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь Уладзімір КАСТАВУСАЎ. — На наступны год плануецца павялічыць продаж да 18 тысяч тон».

Ад агульнага аб'ёму прэснаводнай рыбы, якая гадуецца, 75% складае карп, каля 11% — белы амур і таўсталобік, карась і шчупак. У асартымент «нешчырокага спажывання» трапілі вясклавае стронга, асцяровае сцерлядз, бялуга, сом. Сёлета запланавана вырасіць агулам да 3,8 тona такой рыбы. Што датычыцца з'яўлення на рылаўках айчынай ікры — пакуль гэтая задумка не змож ажыццявіцца, хоць распрацаваны праекты па вытворчасці ікры сцерлядзі. На экспарт у Маскву і Беласток рэалізавана 640 тысяч тон рыбы, сёлета мяркуецца выканаць план у 800 тысяч тон.

Беларускія пастаўшчыкі прэснаводнай рыбы — адны з найбуйнейшых у Еўропе. Цяпер

рыбасы зацікаўлены менавіта ў рэалізацыі жывой рыбы, хоць некаторыя прадпрыемствы церпяць страты. У першую чаргу гэта звязана з малым попытам насельніцтва на прэснаводную рыбу. «Людзі не ведаюць пра карысць і якасць беларускага карпа і па звычцы купляюць больш дарагую марскую рыбу», — заўважыла галоўны спецыяліст па маркетунгу ДА «Белвадгас» Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Вікторыя ШЫНКЕВІЧ. Яна таксама дадала, што ў Кітаі, дзе вытворчасць карпа складае каля 45,5 мільёна тон за год, яго называюць «рыбай шчасця». Стравы з карпа сталі традыцыйнымі на кітайскіх стаеннях, чаго не скажам пра беларусаў, якія набываюць замарожаную марскую рыбу

Уласны інтарэс

ЗНАЙСЦІ ЖАДАНЫ «ХЛАМ», або Рэпартаж з «Поля цудаў»

Якія тавары прапануюць на вядомай мінскай барахолцы?

Тут ёсць усё, што пажадаеш, — варта толькі добра пашукаць. Вядомы ў народзе сталічны рынак-барахолка «Поле цудаў» на Ждановічах звычайна прымае аматараў тавараў «другой рукі» ў выхадныя дні. Завітаўшы аднойчы ў аўторак, каб пашукаць фотаапарат «Зеніт», вельмі здзівілася: «поле» было пустым... «А што вы хацелі? Будны дзень, — заўважыў гаваркі прадавец. — Прыходзьце ў суботу ці нядзелю, будзе з чаго выбраць». Спраба — не хвароба, і ў нядзелю мы рушылі на «чароўны» рынак, каб знайсці свой «цуд».

Калі яшчэ год таму «блышны рынак» сапраўды ўражваў памерамі, то цяпер, убачыўшы знакі-тае «поле», мы толькі паціснулі плячыма: з'явіліся паветкі, аднак людзей значна памалела. Селёта тут увялі абавязковую арэндную плату за месца. Прадавец з машыны — плаціш 120 тысяч беларускіх рублёў у дзень, прылавак пад паветкай абдызнецца ў 90 тысяч, пенсіянеры выдаткоўваюць па 50 тысяч.

Хочаш гандляваць, дык плаці грошы і прынось дакументы ў падатковую, — парамі мне прадавец нумізматыкі (сам ён плаціць 50 тысяч у дзень і бывае на рынку кожны выхадны. — Аўт). — У будныя дні паспрабуй прыйсці, але могуць з'явіцца праблемы, — невыразна зірнуўшы на мяне, шматзначна скончыў ён сваю прамову і пераклічыўся на іншага кліента.

Непадалёк прапануюць выдатную мэблю XIX стагоддзя. Сімпаатычны гарнітур — 2 карэлі, аднаго з іх «выхоўвалі» кулакамі і прывозілі на могілкі. У другім выпадку неплаціўшыцы білі па калене малатком і прымушалі пісаць распіску аб перадачы ўсёй сваёй нерухомасці і зямельных участкаў.

Без паручыцеля і даведак, але... Таварыства з абмежаванай адказнасцю «ЭкспрэсМані» атрымала пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі ў сакавіку 2013 года. Прадмет дзейнасці — прадастаўленне крэдытаў. Статутны фонд — 1 мільён рублёў, які пароўну забяспечылі заснавальнікі ТАА Уладзімір Сухенка і Рустам Ісамудзінаў.

У офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

не задаволіла. Паўлу пагражалі судом, зваротам у органы ўнутраных спраў. Пасля чаго наведзіліся на кватэру і забралі папку з атэстатамі аб заканчэнні дзевяці класаў школы, каледжа і іншымі дакументамі. На той час крэдытнае запазычанасць узрасла ўжо да 3 мільянаў 600 тысяч рублёў.

Неўзабаве Паўлу прызначылі сустрэчу. У якасці прывітання адзін з крэдытараў ударыў яго кулаком у грудзі, а затым

не атрымалася: маўляў, літаральна праз некалькі дзён пасля атрымання пазыкі звольніўся з завода і склаўся цяжкае матэрыяльнае становішча. А з «ЭкспрэсМані», як толькі падышоў тэрмін, адразу ж нагадалі аб неаходнасці вяртання крэдытаў і выплаты працэнтаў. Тлумачэнне, што кліент зробіць гэта ў бліжэйшы час, пазычальнікаў

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

якіх можна вывучыць гісторыю на «выдатна»: значкі, маркі, падшклянкі, пясцінкі, касеты і нават бюсты правядыра пралетаў, адкуль дабро.

— З дому, — усміхаецца прадавец.

— Але ж яна не беларускай вытворчасці. Раней падобныя гарнітуры з Рыгі прывозілі, — ізноў спрабуе даведацца пра «радзіму» мэблі.

— Не, яшчэ далей. Са Швецыі, — нарэшце «раскалоўся» аматар «антыкварыяту».

Дарчы, дыялогі з прадаўцамі праходзілі па адной схеме: ты ім свой «цуд».

Калі яшчэ год таму «блышны рынак» сапраўды ўражваў памерамі, то цяпер, убачыўшы знакі-тае «поле», мы толькі паціснулі плячыма: з'явіліся паветкі, аднак людзей значна памалела. Селёта тут увялі абавязковую арэндную плату за месца. Прадавец з машыны — плаціш 120 тысяч беларускіх рублёў у дзень, прылавак пад паветкай абдызнецца ў 90 тысяч, пенсіянеры выдаткоўваюць па 50 тысяч.

Хочаш гандляваць, дык плаці грошы і прынось дакументы ў падатковую, — парамі мне прадавец нумізматыкі (сам ён плаціць 50 тысяч у дзень і бывае на рынку кожны выхадны. — Аўт). — У будныя дні паспрабуй прыйсці, але могуць з'явіцца праблемы, — невыразна зірнуўшы на мяне, шматзначна скончыў ён сваю прамову і пераклічыўся на іншага кліента.

Непадалёк прапануюць выдатную мэблю XIX стагоддзя. Сімпаатычны гарнітур — 2 карэлі, аднаго з іх «выхоўвалі» кулакамі і прывозілі на могілкі. У другім выпадку неплаціўшыцы білі па калене малатком і прымушалі пісаць распіску аб перадачы ўсёй сваёй нерухомасці і зямельных участкаў.

Без паручыцеля і даведак, але... Таварыства з абмежаванай адказнасцю «ЭкспрэсМані» атрымала пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі ў сакавіку 2013 года. Прадмет дзейнасці — прадастаўленне крэдытаў. Статутны фонд — 1 мільён рублёў, які пароўну забяспечылі заснавальнікі ТАА Уладзімір Сухенка і Рустам Ісамудзінаў.

У офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

не задаволіла. Паўлу пагражалі судом, зваротам у органы ўнутраных спраў. Пасля чаго наведзіліся на кватэру і забралі папку з атэстатамі аб заканчэнні дзевяці класаў школы, каледжа і іншымі дакументамі. На той час крэдытнае запазычанасць узрасла ўжо да 3 мільянаў 600 тысяч рублёў.

Неўзабаве Паўлу прызначылі сустрэчу. У якасці прывітання адзін з крэдытараў ударыў яго кулаком у грудзі, а затым

не атрымалася: маўляў, літаральна праз некалькі дзён пасля атрымання пазыкі звольніўся з завода і склаўся цяжкае матэрыяльнае становішча. А з «ЭкспрэсМані», як толькі падышоў тэрмін, адразу ж нагадалі аб неаходнасці вяртання крэдытаў і выплаты працэнтаў. Тлумачэнне, што кліент зробіць гэта ў бліжэйшы час, пазычальнікаў

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

У прадаўцоў можна знайсці рарэцэты, якім былі б рады шматлікія музеі.

«Што, Саша, жадаеш знайсці поўны збор сачыненняў Леніна? — пытаецца адзін сябар з другога. — Напэўна, такога нават тут не злавіць». Я ўжо не здзіўляюся падобным выказванням, бо на «Полю цудаў» — і погляд, і прапановы бываюць аднолькава незвычайнымі. Прадавец, увесі смак барахолкі ў тым, каб сярэд плюшкінскага багацця знайсці

холка, куды больш шырокая за «афіцыйную». Адно гандлююць антыкварыятам, іншыя прыносяць старыя рэчы з дому. Ёсць у наўнасці і бабулін хэндмэйд. Цэны нізкія, але вялікага прыбытку з дзясятка буквіністычных кніг, савецкіх шклянак, дробнай тэхнікі не атрымаеш.

— Гэта другое «Поле цудаў»? — пытаюся ў мужчыны,

у якога тавару на тысяч 300. — Можна сказаць і так. Многія паўкалі соды, — нешматслоўна выказваецца суразмоўца. Яго калега не надта задаволены маміні респамі: «Што, ізноў журналісты? Мы нічога не скажам. Учора прывяздалі карэспандэнты, здымалі, — і ён хучыня адварочваецца ад мяне.

Да навязлівых пытанняў і фотакамер тут ставяцца не тое каб асцярожна, а нават абурана і гнеўна. Выцягваюць прадаўца на размову — усё роўна, што раскарэчваюць спецагента. Людзі гатовы да ўсяго, могуць сабрацца і даць драпака за пару хвілін. Па барахолцы ходзіць рэжым «навіны»: маўляў, хутка прыедуць... Нарэшце мне ўсміхнулася удача. «За арэнду тут ніхто не плаціць, — падзялілася са мною адна «барахольшчыца». — Вядома, калі тавару не шмат і шмат за яго не вырочыш — на афіцыйнае «Поле цудаў» лепш не савацца. Раней нас міліцыя ганяла, зараз — час ад часу. Але што рабіць? Нам паставілі такія ўмовы, калі проста немагчыма нармальна гандляваць». На развітанне жанчына параіла: «Хочаце нешта прадаць — прыходзьце сюды. Многія так робяць».

На памяць пра вылазку на мінскі «блышны рынак» мне заставіў дыванок ручной работы, якога так не хапала ў гаспадарцы. Кажуць, што на «Полю цудаў» можна знайсці ўсё: ад шпілікі да рэдкага твору мастацтва. На сталічнай барахолцы не кожны зможа задаволіць свой плюшкінскі інтарэс, але асабліва магія ў гэтым месца ёсць. Хаця б таму, што «палёў» стала два, а значыць, і «цудаў» — удвая больш.

Кацярына РАДЗЮК

«ПОЛЕ ЦУДАЎ». ПЕРАЗАГРУЗКА

Плата за арэнду месца адбіла ахвоту хадзіць на «Поле цудаў» у многіх прадаўцоў дробным таварам: як кажучы, аўчынка вырвае не варта. Таму на ўваходзе на Ждановічы з боку Маскоўшчыны раскінулася іншая бара-

хатка, куды больш шырокая за «афіцыйную». Адно гандлююць антыкварыятам, іншыя прыносяць старыя рэчы з дому. Ёсць у наўнасці і бабулін хэндмэйд. Цэны нізкія, але вялікага прыбытку з дзясятка буквіністычных кніг, савецкіх шклянак, дробнай тэхнікі не атрымаеш.

— Гэта другое «Поле цудаў»? — пытаюся ў мужчыны,

у якога тавару на тысяч 300. — Можна сказаць і так. Многія паўкалі соды, — нешматслоўна выказваецца суразмоўца. Яго калега не надта задаволены маміні респамі: «Што, ізноў журналісты? Мы нічога не скажам. Учора прывяздалі карэспандэнты, здымалі, — і ён хучыня адварочваецца ад мяне.

Да навязлівых пытанняў і фотакамер тут ставяцца не тое каб асцярожна, а нават абурана і гнеўна. Выцягваюць прадаўца на размову — усё роўна, што раскарэчваюць спецагента. Людзі гатовы да ўсяго, могуць сабрацца і даць драпака за пару хвілін. Па барахолцы ходзіць рэжым «навіны»: маўляў, хутка прыедуць... Нарэшце мне ўсміхнулася удача. «За арэнду тут ніхто не плаціць, — падзялілася са мною адна «барахольшчыца». — Вядома, калі тавару не шмат і шмат за яго не вырочыш — на афіцыйнае «Поле цудаў» лепш не савацца. Раней нас міліцыя ганяла, зараз — час ад часу. Але што рабіць? Нам паставілі такія ўмовы, калі проста немагчыма нармальна гандляваць». На развітанне жанчына параіла: «Хочаце нешта прадаць — прыходзьце сюды. Многія так робяць».

На памяць пра вылазку на мінскі «блышны рынак» мне заставіў дыванок ручной работы, якога так не хапала ў гаспадарцы. Кажуць, што на «Полю цудаў» можна знайсці ўсё: ад шпілікі да рэдкага твору мастацтва. На сталічнай барахолцы не кожны зможа задаволіць свой плюшкінскі інтарэс, але асабліва магія ў гэтым месца ёсць. Хаця б таму, што «палёў» стала два, а значыць, і «цудаў» — удвая больш.

Кацярына РАДЗЮК

3 ПАГРОЗАМІ І... МАЛАТКОМ

У прыватнасці, сур'ёзныя не-прыёмнасці чакалі жыхарку абласнога цэнтру Ірэна. Пастаянна-та, аднак размяшчэння там банкаўскія ўстановы, у адрозненне ад ТАА «ЭкспрэсМані», засумяваліся ў плацежальнасці Паўла і ў выданы крэдыту адмовілі.

Потым узнік і яшчэ адзін вяртыт вяртанню доўгу — пайго-

Яблычны Спас — усяму час

Нашы продкі верылі, што яблыня ўзнікла з пачатку стварэння свету і спалучала ў сабе адрозні і неба, і зямлю, і падземелле. Яблыня стала знакам вечнага жыцця і неўміручасці, а яблык — гэта плады спазнання добра і зла. Менавіта яблык паднесла першая жанчына свету — Ева — нашаму далёкаму продку — Адаму. Ён не змог выстаяць перад жаданнем спазнаць таямніцу...

У абрадавай практыцы славян ушанаванне яблыні і яе плоду знайшоў адлюстраванне ў адным з галоўных свят, якое завяршала цыкл летніх сельскагаспадарчых работ. Легенда сведчыць пра тое, што ў дзень Яблычнага Спаса Бог адравае душы памерлых дзяцей райскімі яблыкамі — першымі пладамі новага ўраджаю.

Зместу падання цалкам адпавядае важнейшы прынцып народнай этнакультурнай традыцыі: «Перш чым сабе — продкам». Усім, што б ты ні сабраў з новага ўраджаю, падзяліся з памерлымі роднымі, падзякуй ім за падтрымку і дапамогу. Распаўсюджванне закона абавязковага ўшанавання продкаў стала асновай узнікнення забароны ў жыцці жанчын, у якіх памерлі дзеці. Ім забаранялася есці яблык новага ўраджаю да Яблычнага Спаса — трэба бы-

праваслаўная Царква адзначае тры святы ў гонар Ісуса Хрыста і Багародзіцы з назвай Спас (ад руск. «спаситель»). У народнай культуры кожны з гэтых дзён быў пераасонаваны і атрымаў сваю назву: 14 жніўня — Макавы (ці Мядовы) Спас; 19 жніўня — Яблычны Спас; 29 жніўня — Хлебны, Архавы Спас, Спас на палатне. Гэтыя святы аб'ядноўваюцца Успенскім постам (14-29 жніўня).

У гэты дзень асвячоныя яблык кілаі на магільні ўсім памерлым продкам. «Спас — усяму час» — у гэты дзень у царкве, акрамя яблыкаў, асвячалі гародніну і садавіну новага ўраджаю (бульбу, бурак, моркву, грэху, співы і г. д.), а таксама хлебныя каласкі: «Святы Спас жыта пасвячаец». Нашы продкі прытрымліваліся правілаў ужываць у ежу плоды новага ўраджаю толькі пасля іх асвячэння, а каласкі і насенне захоўвалі да наступных засевак.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

ЗАБАЎКІ З НАГОДЫ

Сёння ў Полацку грандыёзна святкуюць Яблычны Спас. Эпіцэнтр рабнага свята — наваколле Свята-Пакроўскай царквы. Пасля традыцыйнага асвячэння яблыкаў у горадзе будуць разлізаны аж дзесяць тэматычных праектаў.

Адзін з іх — творчы праект «Appleart», вынікам якога стануць яблычныя пано. У праекце «Яблычкі раздолье» возьмуць удзел прадпрыемствы гандлю, перапрацоўчай прамысловасці. Будзе арганізаваны продаж плодарада-гаднай прадукцыі, печыва з яблыкамі, сокаў. Арганізуюць дэгустацыю і кулінарны майстар-класы па выбаце яблычных дэсертаў, салатаў, шарлоткі і іншых пірагоў, яблычнага торта, качкі ў яблыках, мочаных яблыкаў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Падрабязнасці

Крэдытны доўг «выбівалі» на могілках ПРА ЛЁГКАДАСТУПНЫЯ ПАЗЫКІ З ЦЯЖКІМІ НАСТУПСТВАМІ

У Гродне завяршылі судовы разгляд крмінальнай справы, звязанай з прадастаўленнем мясцовым ТАА «ЭкспрэсМані» фінансавых пазык сваім кліентам і далейшымі дзеяннямі ў дачыненні даўжнікоў. Аднаго з іх «выхоўвалі» кулакамі і прывозілі на могілкі. У другім выпадку неплаціўшыцы білі па калене малатком і прымушалі пісаць распіску аб перадачы ўсёй сваёй нерухомасці і зямельных участкаў.

Без паручыцеля і даведак, але... Таварыства з абмежаванай адказнасцю «ЭкспрэсМані» атрымала пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі ў сакавіку 2013 года. Прадмет дзейнасці — прадастаўленне крэдытаў. Статутны фонд — 1 мільён рублёў, які пароўну забяспечылі заснавальнікі ТАА Уладзімір Сухенка і Рустам Ісамудзінаў.

У офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

не задаволіла. Паўлу пагражалі судом, зваротам у органы ўнутраных спраў. Пасля чаго наведзіліся на кватэру і забралі папку з атэстатамі аб заканчэнні дзевяці класаў школы, каледжа і іншымі дакументамі. На той час крэдытнае запазычанасць узрасла ўжо да 3 мільянаў 600 тысяч рублёў.

Неўзабаве Паўлу прызначылі сустрэчу. У якасці прывітання адзін з крэдытараў ударыў яго кулаком у грудзі, а затым

не атрымалася: маўляў, літаральна праз некалькі дзён пасля атрымання пазыкі звольніўся з завода і склаўся цяжкае матэрыяльнае становішча. А з «ЭкспрэсМані», як толькі падышоў тэрмін, адразу ж нагадалі аб неаходнасці вяртання крэдытаў і выплаты працэнтаў. Тлумачэнне, што кліент зробіць гэта ў бліжэйшы час, пазычальнікаў

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

і кінулі яму ў ногі металічны шуфлік: — Капай! — Што капач? — Яму сабе.

...Праз 10 дзён Павел прынёс у офіс фірмы 200 тысяч рублёў і паабяцаў, што будзе вяртаць доўг часткамі. Аднак у «ЭкспрэсМані» прапанавалі даўжніку наступны варыянт разліку. Павел з'язджа са сваёй кватэры і туды зсязаюцца два хлопцы, якія плацяць за пражыванне па 50 долараў у месяц. Але не яму, а ягоным крэдыторам. Не згодны? Тады афармляй на сябе (на суму пазыкі) банкаўскі крэдыт і купляй у растэрміноўку бытавую тэхніку. Вядома ж, з я перадачай крэдытарам, што было пазначана ў распіску. Паехалі разам па супермаркет, аднак размяшчэння там банкаўскія ўстановы, у адрозненне ад ТАА «ЭкспрэсМані», засумяваліся ў плацежальнасці Паўла і ў выданы крэдыту адмовілі.

Потым узнік і яшчэ адзін вяртыт вяртанню доўгу — пайго-

у офіс гэтых маладых людзей, які размяшчаўся ў адной з гродзенскіх гасцініц, і завітаў 21-гадова Павел. На, як яму здавалася, выгадных умовах (ні паручыцеля, ні даведкі ад даходах не запатрабавалі) ён пазычыў 2 мільёны рублёў — на адзёне і прадукты харчавання.

ДА ВЕДАМА

30 чэрвеня сёлета года Прэзідэнт Беларусі падпісаў Указ № 325 «Аб прызначэнні і прадастаўленні пазык, дзейнасці мікрафінансавых арганізацый». Гэты дакумент прыняты, каб выключыць недобраасудзеную дзейнасць юрыдычных асобаў у сферы прыцягнення сродкаў грамадзян і прадастаўлення ім пазык і скіраваны на пераарыентацыю мікрафінансавых арганізацый (МФА) са спажывецкага крэдытавання на падтрымку малага і сярэдняга прадпрыемстваў. У прыватнасці, уводзіцца забарона на рэгулярнае прадастаўленне камерцыйнымі арганізацыямі (за выключэннем ламбардаў) кароткатэрміновых пазык фізічным асобам на спажывецкіх мэты. Замацаваны нормы па абароне праваў спажывцоў паслуг МФА. Напрыклад, у дагаворы пазыкі павінна быць указана гадавая працэнтная стаўка, каб кліент мог параўнаць гэтыя ўмовы крэдытавання з іншымі. Нацыянальны банк надзяляецца паўнамоцтвамі па разглядзе зваротаў спажывцоў паслуг МФА.

Указ № 325 уступае ў сілу ў поўным аб'ёме з 1 студзеня 2015 года. Камерцыйныя арганізацыі, якія ажыццяўляюць цяпер дзейнасць па рэгулярным прадастаўленні пазык, павінны прывесці яе ў адпаведнасць з гэтым дакументам. Альбо заняцца іншай дзейнасцю.

Намеснік старшыні суда Ленінскага раёна Гродна Уладзімір ЯНКОЎСКІ: — Трэба жыць па сродках. Нельга браць у доўг, не маючы ўяўлення аб крыніцах вяртання крэдыту. Пры гэтым, калі ўсё ж мушлі зварнуцца на пазыку, неабходна параўноўваць прапановы розных фінансавых устаноў. Аднак такое ўражанне, што некаторыя людзі перад падпісаннем крэдытнага дагавора нават яго не чытаюць. Як у гэтых выпадках з кароткачасовых пазыкаў. Здавалася б, дробязь — 2%. Але ж гэта — за кожны дзень карыстання крэдытам. А гадавая стаўка, такім чынам, проста каласальная — 720%. Няўжо гэтага не варта ўлічваць, асабліва калі знаходзішся ў цяжкім матэрыя

Я шукала свайго дзеда ўсё свядамое жыццё. Я ніколі яго не бачыла і не ведала. Падчас пошуку «адкрыла» для сябе дзіўныя і цяжкія лёсы людзей. Лёсы, якія ўразілі глыбінэй свайго трагізму. І я зразумела, што не маю права не распавесці пра гэта.

У ПОШУКУ «СЛЯДОЎ»

Пра дзядулю ведала толькі, што яго завуць Фёдар Карасік. Што яго бацьку і брата пакаралі смерцю разам з аднавяскоўцамі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Што родам ён з Пухавіцкага раёна, з вёскі, так і не адноўленай пасля вайны. Мая бабуля Галіна была родам з Чэрвеньшчыны. З першых дзён вайны яны разам з дзедам апынуліся на перадавой. Бабуля, медык 1-га, а затым 2-га Беларускага 890-га артыальнага 265-й стралковай дывізіі, прайшла шлях ад Масквы да Берліна. І атрымаўшы ордэн Чырвонай Зоркі і медалі «За адвагу», «За баявыя заслугі» і «За перамогу над Германіяй», у званні лейтэнанта сустрэла перамогу на Эльбе.

Дзед, Фёдар Карасік, прайшоў гэты ж шлях у складзе 4-га Украінскага фронту ў якасці намесніка камандзіра 50-га інжынернага батальёна цяжкага парку па навадзённі пантонных мастоў, вызваўшы Украіну, Карпаты, Польшчу, Германію і Чэхаславакію. Атрымаўшы за праўленую адвагу ордэны Айчыннай вайны I і II ступеняў, ордэн Чырвонай Зоркі і шматлікія медалі, ён скончыў вайну ў Празе ў званні маёра. Толькі даведалася я пра гэта значна пазней...

Першым крокам у пошуку быў званок яшчэ дзесяць гадоў таму ў Пухавіцкі раённы краязнаўчы музей. Там упершыню пачула назву вёскі, дзе нарадзіўся дзед, — Лужынка. Дырэктар музея нават зачытаў мне прозвішчы, якія былі выбіты на помніку, усталяваным на месцы былой вёскі. Пасля гэ-

ЛУЖЫНКА — ПРАДВЕСНІЦА ХАТЫНІ

ТОЕ, ШТО ПЕРАЖЫЛІ ЖЫХАРЫ ГЭТАЙ ВЁСКІ, СЁННЯ НАВАТ ЦЯЖКА ЎЯВІЦЬ...

тага пачаўся доўгі пошук пакінутых у жывых жыхароў, якія пасля тых страшных падзей разышліся па іншых вёсках. І калі б не 82-гадовая Вольга Фясун, доўга б я яшчэ шукала сляды сваіх родных. Каб знайсці інфармацыю пра Лужынку, давалося не адзін тыдзень правесці ў Нацыянальнай бібліятэцы і архівах Мінска.

Я чытала праўдзівыя гісторыі, напісаныя выжывшымі сведкамі той вайны. Ва ўсім гэтым моры сярэднявечнага варварства згубілася маленькая вёскачэ з памінальна-ласкальнай назвай — Лужынка. Там не жыло столькі людзей, каб казаць пра велізарныя маштабы ахвяр. Але гэта была вёска са сваімі звычцамі і ўнікальным жыццём. Ёбылі людзі, працаўнікі, якія збіралі ўраджак, нараджалі дзяцей і спявалі народныя песні. І не думалі, што менавіта тут ім прыйдзецца прыняць смерць ад чужакоў...

НЕВЯДОМЫЯ ПАХОДЫ ДЫРЛЕВАНГЕРА

Першай афіцыйнай карнай аперацыяй, здзейсненай атрадам сумнавадомга палача Дырлевангера, прынята лічыць знішчэнне вёскі Боркі. І не так даўно сталі вядомыя новыя падрабязнасці ранніх «паходаў» у Пухавіцкім і Чэрвеньскім раёнах.

Раніцай 7 сакавіка 1942 года карнікі, узяўшы «ў абоз» прадвідком маладога хлопца Яся Туміловіча, прайшлі ў напрамку Кліпка, дзе напярэдні быў моцны бой. Але, натрапіўшы там на партызанскую засаду, павярнулі назад. Усё гэта, як снежныя камяк, навалілася на маленькую вёскачу, якая налічвала двароў восем-дзесяць. І Лужынка аказалася зусім неабароненай, як маленькае дзіця, кінутае на волю лёсу. Карнікі наляцелі на вёску увечары. Ціха, як зладзеі. І ўзялі

яе ў капкан, расставіўшы кулямёты па ўсім лужыцкім полі. Каб не было надзеі. Вырвацца адтуль было немагчыма...

Катавалі і старых, і дзяцей. Прымусіўшы расправуца і напаліўшы гарача печ, іх складалі на самыя гарачыя месцы ляжанкі, не даючы магчымасі падняцца.

Сведкаў тых падзей засталася ўжо зусім мала. На той момант яны былі дзецімі. Але і сёння жылі стрымліваючы слёзы, успамінаючы той страшны дзень — 8 сакавіка 1942 года. Амаль за год да трагедыі Хатыні.

Зіхот сталі выцягваць мужчын. Немцы аднекуль даведаліся, што жыхары дапамагалі партызанам: пяклі хлеб, мылі білізну, паdkоўвалі коней. І тут высветлілася, што сярод іх няма самага гадоўнага — старшын сельсавета Івана Карнейчыка. Напярэдні ён пайшоў па заданні партызан у суседнюю вёску і ў Лужынку не начаваў. Карнікі ўзялі ў палон яго сям'ю — чатырох дачок і жонку. І загадалі перадаць у Слабаду: «Не прыйдзе старшыня — пакараем смерцю ўсіх». Ён прыйшоў, каб цаной свайго жыцця выратаваць сям'ю... З яго доўга здэкаваліся. Яго малодшая дачка Марыя ўспамінала: «Мама распавядала, што гэта былі эсэсаўцы. З закасанымі да локця рукавамі, у дзіўнай цёмнай форме. Калі дазволілі забіраць пакараных, мама ўбачыла, што пад пазногці бацькі былі загнаны іголки. Успамінаючы гэта, мама пачынала плакаць і не магла гаварыць. Пражыла яна нядоўга».

Яго брата, Аляксандра Карнейчыка, таго самага кавала, які паdkоўваў партызанам коней, білі ў лезні. Па успамінах Ніны Рак, жыхаркі Пудзіцкай Слабоды:

«Калі яго жонка Антаніна, нейкім чынам абышоўшы ахову, прабралася ўнутр, то яна ўбачыла мужа перад велізарнай лужынай крывёй. Заўважыўшы жонку, Аляксандр зняў шапку і кінуў яе на кроў, жадаючы ў апошні момант зберагчы жанчыну ад страшнага відоважжя».

Страшныя чалавечыя стогны пранізвалі вёску. Катавалі і старых, і дзяцей. Прымусіўшы расправуца і напаліўшы гарачыя ляжанкі і расказвалі: «У вас волькі людзі спакойныя, а калі мы вазілі гэтага ката па Брэсцкай вобласці, дзе яго атрад таксама зверставаў, жыхары ў яго камянямі кідалі...»

Карнікі наляцелі на вёску ўвечары. І ўзялі яе ў капкан, расставіўшы кулямёты па ўсім лужыцкім полі. Каб не было надзеі. Вырвацца адтуль было немагчыма...

З успамінаў Эдуарда Карнейчыка, сына пакаранага кавала: «Яны распачалі ў нашай хаце п'янку. Пераарэзаўшы і перадушыўшы ўсіх хатніх курэй і гусакоў, карнікі смажылі іх, парылі і лілі ўсю ноч шнапс. Знэйўшы і спбё п'яноцкі з чэрапамі, расправіўшыся да пояса, гарлапанілі і весяліліся. А ў суседняй хаце тым часам па-зверску катавалі людзей. А былі гэтыя карнікі не

немцамі, а нашымі людзьмі, калі іх можна так назваць. Здраднікамі Радзімы, якія перайшлі на бок фашыстаў. Немцаў там было толькі некалькі чалавек».

— Камандаваў пакараннем былы чырвонаармейскі афіцэр, — расказваў Іван Федарыныч, маці якога пражывала на той момант у Лужынках. — Знайшлі яго пасля ва Украіне. На апазнанне ў пачатку 1970-х аператыўнікі прывозілі да нас у хату, паказвалі маці і расказвалі: «У вас волькі людзі спакойныя, а калі мы вазілі гэтага ката па Брэсцкай вобласці, дзе яго атрад таксама зверставаў, жыхары ў яго камянямі кідалі...»

«НЯХАЙ ЖЫВЕ ЛЮБИМАЯ РАДЗІМА!»

Пакуль у Лужынках ішла жорсткая расправа, ад мірных жыхароў карнікі спрабавалі даведацца, дзе хаваюцца партызанкі. Спадзяваліся на тое, што людзі не вытрымаюць. Але ніводны з простых вясковых жыхароў не прызнаўся, не выдаў, не данёс.

А затым наступіла раіцца — страшная, фатальная. З аповеду сына пакаранага Нічыпыра Карасіка Міхаса: «Мой дзед, Андрэй Карпавіч, ад хваробы катанання не мог сам ісці. Тады фашысты прымусілі майго бацьку Нічыпыра падняць нямолага старога і несці на сабе. Сын нёс бацьку па пакаранне смерцю. Мужчын вывезлі і паставілі па росце. Першым павесілі Івана Карнейчыка ва ўласным двары. Затым Антона і Віктара Туміловічаў. І раптам вярнуўся над 75-гадовым Антосям Туміловічам абарвалася... Па напісаных законах, тых, хто сарваўся з віселіцы, пакалілі ў жытвы. Але для «гэтых» не існавала ніякіх законаў. Старога павесілі зноў».

Астатніх мужчын, звязавшы паміж сабой рукоўкай, павялі на ўскраіну сяла, дзе былі невялікія

зараснікі. Адзін з іх, **Іосіф Туміловіч**, вырваўся і пабег. Яго падстрэлілі. Потым дабілі. Стала зразумела: літасці не будзе. Гарачы па натуры дзед Андрэй Карасік, не жадаючы проста так паміраць, выказаў апошні пратэст, сказаўшы нягоднікам усё, што пра іх думае. Яго парыву падхапіў сын Нічыпар і разам з Іванам Церашковічам выгукнулі здраднікам у твар: «Жыве наша любімая Радзіма! Мы паміраем ад рук здраднікаў, але ведаем, што за нас адмоўца!» Расстрэльвалі іх разрыўнымі кулямі...

Раптам вярнуўся над 75-гадовым Антосям Туміловічам абарвалася... Па напісаных законах, тых, хто сарваўся з віселіцы, пакалілі ў жытвы. Але для «гэтых» не існавала ніякіх законаў. Старога павесілі зноў.

А тым часам сярэдні сын, палітрук роты Фёдар Карасік, ваяваў з фашыстамі пад Масквой, яшчэ не ведаючы, што помісціць за родных.

Жыхарка вёскі Слабада Ніна Рак успамінае, што «праз некалькі дзён на адрынах з'явіліся нямецкія газеты з фатаграфіямі наведаных на дрэве людзей. Я чытала тады не ўмела, але дорослыя казалі, што гэта «лужыцкія вісаць». Немцы напісалі потым у сваёй газеце, што ў Лужынках было знішчана «партызанскае гняздо».

Адзіны мужчына з Лужынкi, які застаўся жывым, — Ясь Туміловіч (яго ў першы дзень узялі «ў абоз» карнікі і ён паспеў уцячы). Але пазней загінуў — пасля таго, як патрапіў на фронт. Такі лёс напатаў гэтую вёску: ніводны дарослы мужчына не застаўся жывым. Як выжылі гэтыя «дзеці вай-

ны», перанёсны нечалавечыя пакуты, запомніўшы на ўсё жыццё, як вешалі і расстрэльвалі бацькоў — застаецца толькі здагадацца. Але сёння яны нават не маюць ні статусу жыхароў спаленых вёсак, ні статусу дзяцей вайны...

ЗАКОН БУМЕРАНГА

У канцы 1960-х жанчына з Беларусі вярталася з адпачынку праз Украіну. Сшышоўшы ў Луганску, дзе цягнік ненадоўга затрымліваўся, яна раптам пазнала ў адным чалавеку карніка, які расправіўся з яе бацькамі. Адстаўшы ад цягніка, жанчына звярнулася да начальніка вакзала. І пацягнуўся ланцужок расследавання. «Верхавод» гэтай карнай роты быў не кім-небудзь, а прафесарам адной з кіеўскіх ВНУ.

...Аднойчы ў вёску Слабада прыехала «перамога», і невядомыя папрасілі двух маладых хлопцаў, Міхаса Скока і Мікалая Гурскага, паказаць, дзе знаходзіцца Лужынка. Яны пагадзіліся.

У тым гады калі помнікчы праходзілі маёўкі, збіраліся ветэраны і тыя, хто памятаў вайну — вось хлопцы і падумалі, што гэта чарговыя арганізатары. Якое ж было іх здзіўленне, калі з машыны вывелі чалавека ў наручніках. Ён па-руску стаў распавядаць, дзе і каго вешалі, расстрэльвалі. Пасля прывозілі ў Лужынку не аднаго карніка. А потым быў суд у Мінску. Па словах відавочкаў, народна было настолькі шмат, што ў залу немагчыма было прабіцца. А

гэтыя, «чалавекападобныя», сядзелі, баязліва ўціснуўшы галовы ў плечы, бялічыся паглядзець людзям у вочы. Суд над часткай бригады Дырлевангера адбыўся ў Мінску ў 1978 годзе. Судзілі самых жорсткіх карнікаў, але асноўны «верхавод» заставаўся на волі да 1985 года. Той, хто кіраваў знішчэннем Хатыні і асабіста расстрэльваў людзей, якія вырваліся з падпаленай адрыны. Гэта Рыгор Васюра, кадравы афіцэр. Яго карны батальён злучыўся са штрафным батальёнам Дырлевангера ў снежні 1942 года пасля знішчэння Лужынкi. А дагэтуль Васюра вылучыўся сваёй жорсткасцю ва Украіне пры зверскім ланцужок расследавання. «Верхавод» гэтай карнай роты быў не кім-небудзь, а прафесарам адной з кіеўскіх ВНУ.

...Праз 70 з лішнім гадоў пасля тых страшных падзей ў ўпершыню стала на велізарным полі, дзе некалі знаходзілася маленькая вёскача Лужынка. Глядзела, як сцелецца хвалямі трава, уцягавыя арганізатары. Якое ж было іх здзіўленне, калі з машыны вывелі чалавека ў наручніках. Ён па-руску стаў распавядаць, дзе і каго вешалі, расстрэльвалі. Пасля прывозілі ў Лужынку не аднаго карніка. А потым быў суд у Мінску. Па словах відавочкаў, народна было настолькі шмат, што ў залу немагчыма было прабіцца. А

Ларыса КАРАСІНА, праўніца пакаранага Андрэя Карасіка.

■ Нізкі паклон

ВЯЛІКАЙ ПРАЦАЎНІЦЫ...

Я — беларус. Нарадзіўся і вырас у вёсцы Купіск, што на Навагрудчыне. Там скончыў сямігодку, а ўжо сярэдняю школу — у мястэчку Любча. У Мардовію, на Саранскі электралямпавы завод, трапіў па размеркаванні пасля Беларускага політэхнічнага інстытута ды так і застаўся... Завод потым быў ператвораны ў фірму — «СВА Святлатэхніка», якая яшчэ пазней стала знамяцітым ААТ «ЛІСМА». У Савецкім Саюзе гэта было адно з найбуйнейшых прадпрыемстваў (было за 16 тысяч працуючых!), якое выпускала самыя разнастайныя крыніцы святла, у тым ліку — для падводных лодак і касмічных апаратаў.

Аднак «ЛІСМА» можа пахваліцца не толькі гэтым: не меншай падставой для ганору стала падрыхтоўка кадраў і запуск у эксплуатацыю Брэсцкага, Майлу-Суйскага (Кіргізія) і Смаленскага электралямпавых заводаў, якія паспяхова працуюць і сёння.

З Рэспублікай Беларусь у Мардовіі вельмі моцныя сувязі. ААТ «Сарэкс» збірае ў Саранску трактары «Беларусь» (да 200-250 штук у месяц), на базе іх выпускае экскаватары. У сталіцы краіны, па яе дарогах курсіруюць аўтобусы Мінскага аўтазавода. Штогод у Беларусь купляецца велізарная колькасць сельскагаспадарчай і дарожнай тэхнікі. А якая прыгожая і практычная беларуская мэбля... Бачу гэта, размаўляю з людзьмі і ганаруся за сваю Радзіму.

Рады, што прымаў самы непасрэдны ўдзел у станаўленні Брэсцкага электралямпавога завода, што маю дачыненне да развіцця беларускай прамысловасці...

Але ж усім, чаму дасягнуў у жыцці, я абавязаны сваёй маме, якая, нягледзячы на тое, што засталася з намі адна (бацька загінуў увосень 1944 года ў Курляндыі), выгадвала нас, выхавала...

Надочны ёй споўнілася б 100 гадоў!

Вельмі добра пра яе напісала адна з нявестак Галіна Рыгораўна Сіўко, якая жыве ў горадзе Апатэты: «Мая свякроўка, Ганна Уладзіміраўна, не была падобнай да дзячэат з кніг Пушкіна, Тургенева ды Купрына. Жыццё зрабіла яе падобнай да герані Ныкрасава — жанчын з цяжкай доляй, з мужчынскім чарпленнем... Нарадзіўшыся напачатку Першай сусветнай вайны, яна перажыла потым і Вялікую Айчынную: акупацыю, голод, пахаванку на мужа... Спаленая хата, спаленая вёска, на руках трое малых ад 2-х да 5-ці».

Яе маленькую хацінку з саламандай страхой і глінянай падлогай я ўпершыню ўбачыла ў 1966 годзе.

■ Прамова пра мову

СПРОБА ПАЦЯРПЕЛА ФІЯСКА, АБО ЧАМУ АБІТУРЫЕНТАЎ НЕ ЗАЦІКАВІЛА МАГЧЫМАСЦЬ НАВУЧАЦЦА ПА-БЕЛАРУСКУ

Агульнавядома, што краіны з дзяржаўным білінгвізмам (напрыклад, Фінляндыя, Канада) імкнучыся забяспечыць на сваёй тэрыторыі роўныя правы для кожнай з афіцыйных моў. Такі працэс назіраецца і ў адукацыі, і ў сферы паслуг, і ў сацыяльным жыцці грамадства.

Беларусь таксама ўваходзіць у кола краін з дзвюма дзяржаўнымі мовамі. Згодна са звесткамі апошняга перапісу насельніцтва, больш за 20 працэнтаў беларусаў лічыць сябе беларускамоўнымі. А гэта значыць, што дзяржава павінна павяжаць іх выбар і ствараць максімальна спрыяльныя ўмовы ў моўных пытаннях.

Аднак год ад года ў Беларусі колькасць беларускамоўных школ скарачаецца, па пальцах можна пералічыць беларускамоўныя садкі. Атрымліваецца вышэйшую адукацыю на беларускай мове таксама складана. Змяніць сітуацыю вырашылі ў Гродзенскім дзяржаўным медыцынскім універсітэце: сёлета тут быў аб'юльнены набор ахвотных навучацца на беларускай мове.

А пачалося ўсё яшчэ ў пачатку 2013 года, калі па ініцыятыве першага прарэктара ўніверсітэта Віталія Вараб'ёва і пры падтрымцы рэктара Віктара Сняжыцкага была праведзена нарада з загадкамі кафедраў. Абрмякоўвалася магчымаасць выкладання вучэбных дысцыплін на беларускай мове. Практычна ўсе кафедры падтрымалі ідэю, слухна з'яўжаўшыся, што калі мы здолелі наладзіць выкладанне на англійскай мове для замежных студэнтаў, дык на роднай мове сам Бог накажаў. Спачатку высветлілі, ці ёсць на кафедрах выкладчыкі, здольныя весці заняткі на беларускай мове. Цікава, але ахвотных знайшлося нават

больш, чым было патрэбна. Для іх былі арганізаваны курсы удасканалення беларускай мовы. Паралельна пачалі пісаць на беларускай мове альбо перакладаць напісаныя раней дапаможнікі і метадычныя да дысцыплінах. Такім чынам, да лета 2013 года ўжо быў напрацаваны досыць багаты матэрыял. Гэта дазволіла падмацаць уступныя курсы аб'явіць пра набор у беларускамоўную групу. Ахвотных трапіць у такія групы аказалася... 6 чалавек. Гэта крыху здзівіла, паколькі даволі часта гучала думка, што грамадства вельмі чакае пераходу на беларускую мову выкладання ў ВНУ. Таму на наступны год было вырашана пашырыць рэкламнаю кампанію.

Інфармацыя пра набор у беларускамоўную групу з'явілася на сайце ўніверсітэта, неаднаразова агучвалася на Дні адкрытых дзвярэй, была размешчана на стэндах, прызначаных для абітурыентаў. Яшчэ больш актыўна гэтая праца разгарнулася падчас прыёму дакументаў. Кожнага абітурыента апыталі, на якой мове ён хацеў бы навучацца, інфармууючы, што ствараецца беларускамоўная група. Таксама ў прыёмнай камісіі працаваў выкладчык беларускай мовы, які тлумачыў маладым людзям і іх бацькам сутнасць такіх груп, станоўчыя моманты вучобы на роднай мове, асабліва для выпускнікоў беларускамоўных школ, гатовы быў адказаць на ўсе пытанні, што ўзніклі... І што ж у выніку?

Падавалі дакументы ў Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт каля 1000 абітурыентаў. На беларускай мове выказалі жаданне вучыцца... 18 чалавек. З іх прайшлі на конкурс на лярэбны факультэт 6 чалавек і на педыятрычны — 2. Такім чынам, мы не долелі набраць нават адну акадэмічную групу!

Пасля размовы з абітурыентамі і іх бацькамі я прыйшоў да сумных высноў. Па-першае, большасць выпускнікоў школ не валодае сёння беларускай мовай на добрым узроўні, аб чым яны самі сумленна і кажуць. Па-другое, выпускнікі, якія здавалі на ЦТ беларускую мову і атрымалі высокія вынікі, бацца, што... не адолеюць вучобу на роднай мове. «Вось калі б з першага класа ўсё было па-беларуску», — кажуць яны.

Па-трэцяе, выпускнікі беларускамоўных школ, якім, здавалася б, накіравана ісці ў такія групы, адмаўляюцца найбольш рашуча: «Ой, напэўна, з мяне ўсё смяяцца будзець». Хоць працэс пераходу на рускамоўнае навучанне для іх вельмі цяжкі.

Заўважыў, што найбольш ахвотна і свядома запісаліся ў беларускамоўную групу выпускнікі школ з рускай мовай навучання з невялікіх беларускіх гарадоў. «Гэта ж цікава! Такого ў нас яшчэ ніколі не было!» Што рабіць? На маю думку, калі яшчэ шрагт Беларускіх універсітэтаў рознага профілю задкаляру сваю га-тоўнасць набраць беларускую групу (паверце, падрыхтавацца да гэтага не так і складана), мяч канчаткова пяройдзе на поле агульнаадукацыйнай школы. Стымуль вучыцца ў беларускіх класах у школе будзе тады, калі і ў ВНУ з'явіцца група з беларускай мовай навучання. Неабходна зрабіць абавязковымі на цэнтралізаваным тэсціраванні абедзве мовы — гэта прымусіць вучня больш увагі надаваць беларускай мове і, які вынік, не баяцца яе.

Віктар ВАРАНЕЦ, старшы выкладчык Гродзенскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта

■ Сіла слова

У дадатак да часопіса «Армія» Міністэрства абароны краіны выходзіць альманах «Армія і культура».

Пачынаючы з 2008 года, пабачылі свет дзесяць выпускаў літаратурна-мастацкага выдання «Армія і культура». Апошні з нумароў прымаркаваны да 70-годдзя з дня вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У склад рэдакцыйнай калегіі альманаха ўваходзяць пісьменнікі і журналісты, якія актыўна распрацоўваюць у літаратуры, публіцыстыцы ваенна-патрыятычную праблематыку, — Яўген Каршукоў, Анатоль

■ Безбар'ерны этыкет

НЕ КРЫЧЫЦЕ «АСЦЯРОЖНА!»

ЯК ПРАВІЛЬНА РАЗМАЎЛЯЦЬ З САМЫМІ РОЗНЫМІ ЛЮДЗЬМІ

Як не адчуваць сябе няёмка, размаўляючы з чалавекам з тымі ці іншымі парушэннямі? Як сябе паводзіць пры размове? Пра гэта нам распавяла дырэктар Офіса па правах людзей з інваліднасцю Эніра БРАНЦІКАЯ.

— Самае гадоўнае — памятаць, што людзі з інваліднасцю — гэта звычайныя людзі са сваімі сям'ямі, захапленнямі, працай, праблемамі і радасцямі, — лічыць наша суразмоўца. — Інваліднасць — не адзінае, што вызначае іх індывідуальнасць. Не рабіце з іх герояў ці ахвяраў. Стаўцеся да іх як да асоб.

А цяпер больш канкрэтна...

Калі ваш суразмоўца ў інваліднай калёсцы...

Не штурхайце і не дэканраціцеся да інваліднай калёскі чалавека — гэта частка яго асабістай прасторы. Калі вы будзеце дапамагаць камусці з'ехаць з краю тратуара, не чакаючы інструкцый, вы можаце выпадкова выкінуць чалавека з калёскі. Вы можаце зламаць дэталь калёскі, калі будзеце падмыкаць яе за поручні ці падстапу для ног. Таму, калі чалавеку трэба дапамагчы, спытайце яго, перш чым дзейнічаць.

Размаўляючы з чалавекам, які карыстаецца калёскай, вазьміце крозла і сядзьце на адным з ім узроўні. Калі гэта немагчыма, стойце на невялікай адлегласці, так, каб ён не напружваў шыю, устаўляючы чы з вамі зрокавы кантакт.

Калі ваш суразмоўца — невідучы чалавек

Невідучыя людзі могуць карыстацца рукамі для раўнавагі, так што прапануйце сваю руку — але не бярыце яе за руку, — калі чалавек трэба правесці. (Дарчы, можна падвесці руку сляпога чалавека да парэнчаў або спіны крозла, каб дапамагчы накіраваць яго да лесвіцы або сядзення.)

Калі вы збіраецеся аб нечым папярэдзіць, будзьце канкрэтныя. Крык «асцярोजना!» не кажа чалавеку, павінен ён спыніцца, ці бегчы, ці ўхіліцца ад падскокчыня. Калі даіце указанні, выкарыстоўвайце канкрэтную інфармацыю. Замест фразы «павярніце направа, калі дойдзеце да «канцылярскіх тавараў» (гэта праду-

гледжвае, што чалавек ведае, дзе знаходзіцца канцылярскія тавары), скажыце: «Ідзіце прама да канца гэтага праходу і рэзка звярніце на права».

Можна выкарыстоўваць ідэяматычныя выразы пры раз

ЧЭРГІ ПА БЕЛАРУСКАЕ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ВЯЗЁМ ТОЕ, ЧАГО НЯМА

Як вядома, у асноўным завоззяцца ў краіну тавары, якія не вырабляюцца айчынай прамысловасцю ці выпускаюцца ў невялікай колькасці. Гэта называецца крытычным імпартам. Зразумела, што шэраг тавараў нельга не імпартаваць. Перш за ўсё кава, чай, марская і акванічная рыба, цытрусавыя, бананы, рыс і шмат іншага. Нагадаем, што харчовыя тавары складаюць у цэнавым выражэнні каля 20% крытычнага імпарту.

Таксама мы імпартуем шмат нехарчовых тавараў: бензінавыя газонакасілы, бытавыя пыласосы, бензапілы, лічбавыя радыёпрыёмныя прыстасаванні, лічбавыя фотаапараты і кінакамеры, элементы сілкавання, мабільныя тэлефоны, адзёныя з натуральнай скуры і джынсавыя тканіны, многія віды інструментаў, канцільярскіх і спартыўных тавараў і іншае.

Па многіх таварах аб'ёмы выпуску, асартымент, спажывецкія характарыстыкі не дазваляюць задаволіць спажывецкія попыт за кошт айчынай прадукцыі (абутак, тэкстыльнае адзёны, сродкі для

мыцця і чысткі, тэлевізары, шпалеры, керамічная плітка і іншыя), і таму доля іх імпарту ў структуры нехарчовых тавараў, якія завоззяцца, найбольш адчуваецца.

ЗАМЯНЯЦЬ — КАЛІ ВЫГАДНА

Аднак павелічэнне імпарту — гэта праблема. І яе трэба вырашаць адпаведным павелічэннем долі айчынай прадукцыі на ўнутраным рынку. У той жа час замяшчаюцца толькі тыя пазіцыі, якія маюць эканамічна выгадны патэнцыял. «Немагчыма засвоіць усё. І ў гэтым няма неабходнасці, бо праграма імпартазамышчэння — гэта нацэлаванае вытворчасці не нейкіх навінаў, тое, што неабходна выпускаць у адпаведнасці з кан'юнктурай рынку. Зразумела, імпартазамышчэнне накіравана як на аптымізацыю імпарту, так і на нарошчванне экспартных паставак», — гаворыць **Святлана СЛІНЬКО, начальнік упраўлення спажывецкага рынку харчовых тавараў Міністэрства гандлю.**

Ведамства, са свайго боку, пастаянна ўзаемадзейнічае з галіновымі міні-

тэрствамі і канцэрнамі па нарошчванні вытворчасці запатрабаванай імпартазамышчальнай прадукцыі. Адбываюцца кан'юнктурныя нарады, рабочыя сустрэчы гандлю і прамысловасці, выставы-кірмашы. Мінгандаль (на аснове аналізу кан'юнктуры спажывецкага рынку, імпарту, узроўню продажаў) штогод уносіць прапановы для прапрацоўкі магчымасці стварэння новых вытворчасцяў спажывецкіх тавараў, павышэння канкурэнтаздольнасці прадукцыі, якая ўжо выпускаецца. На 2014 год было 360 прапановаў (25 — харчовых, 335 — нехарчовых). А за 2009—2013 гады ў краіне засвоены выпуск каля 280 новых пазіцый спажывецкіх тавараў.

Сярод навінаў апошніх гадоў — гіпаалергенныя дзіцячыя сухія сумесі, халадзільнікі з сістэмай «No Frost» (без з'яўлення інею ў камерах), пральныя машыны з павялічанай максімальнай загрузкай бліжэй да 7 кг, LCD-тэлевізары са святлодыёднай падсветкай, мультывар-

мі, мікрахвалевыя печы, падгузнікі для дзяцей, новыя калекцыі адзёння і абутку, новыя серыі парфумерна-касметычнай прадукцыі і іншыя тавары.

Сёлета прамысловасць прыняла да засваення яшчэ 63 пазіцыі імпартазамышчальнай прадукцыі. У першым паўгоддзі на ўнутраны рынак паступіла 55 новых тавараў, у тым ліку тыя, што ў Беларусі не вырабляліся: мяккая карамель, бісквітнае печыва, зменныя картрыджы для ёмістасцяў для фільтрацыі вады, напольнае ламінаванае пакрыццё.

ЧАЛАВЕЧЫ ФАКТАР

Як паказвае маніторынг продажаў новых тавараў, па асобных пазіцыях патрабавання пашырэнне асартыменту, дапрацоўка па спажывецкіх характарыстыках (адзёны, абутак, шпалеры, офісная папера, туалетнае мыла, парасоны і іншыя). Неабходна, безумоўна, больш актыўнае прасоўванне, пазіцыянаванне новай прадукцыі, яе «масіраваная» рэклама.

«Кожны новы тавар не застаецца без увагі работнікаў Мінгандлю. Мы праводзім маніторынг, потым гэтыя пытанні разглядаюцца на камісіі па павышэнні канкурэнтаздольнасці эканомікі, якая створана пры Савеце Міністраў, — тлумачыць **Ніна ПАШКО, начальнік упраўлення спажывецкага рынку Міністэрства гандлю.** — Усе прапановы накіроўваюцца вытворцам. Ужо сёння адносіны нашых пакупнікоў да айчынных нехарчовых тавараў змяніліся. Але трэба яшчэ ўзмацніць рэкламу, змяніць упакоўку, палепшыць спажывецкія характарыстыкі».

Як бы там ні было, але айчыныя прадпрыемствы выпускаюць тавары, засваенне вытворчасці якіх некалі лічылася немэтазгодным: мантажная пена і герметыкі, падгузнікі для дзяцей, энергазберагальныя люмінесцэнтныя лампы, якія рэалізуюцца не толькі на ўнутраны, але і знешні рынак. Пакупнікі заўсёды гатовы зрабіць выбар на карысць айчынай прадукцыі пры умове яе канкурэнтаздольнасці ў параўнанні з замежнымі аналагамі. «Добрая якасць, брэндзі, пазнавальнасць нашых тавараў — залог поспеху беларускіх вытворцаў», — лічыць у Міністэрстве гандлю. А хто ж спрачаецца? Так яно і ёсць. Вось толькі для людзей часта вялікую ролю адыгрывае цана. А беларускія тавары часам бываюць нават нашмат даражэйшымі за імпортныя. «Я думаю, што павінна быць разумнае спалучэнне цаны і якасці. Калі прадукт мае лепшыя тэхнічныя характарыстыкі, дызайн, чаму ён павінен быць таннейшы?» — пытаецца Ніна Пашко.

Асабіста мне здаецца, што нядэрна было б падзмігнацца (зрабіць наўмысна нізкую цану, якую не прапанаваў ніводны канкурэнт) для таго, каб адваяваць унутраны рынак у імпарту. А потым ужо можна было б і цану дыктаваць сваёй. Але ж не раней за той час, калі беларусы павярнулі б у выключную якасць менавіта айчынай прадукцыі. Чаму так лічыць? Усё проста: чалавечы фактар — самы галоўны, самы непрадказальны, але і самы эфектыўны адносна рэкламавання прадукцыі. Калі нехта сказаў дэрнае пра той ці іншы тавар, то яго ніхто і купіць не будзе. Ці не так? У мяне адбылося тое самае з халадзільнікам, пра які расказаў у напачатку. Мы хацелі купіць зноў айчыны. Але нейкія знаёмыя, а потым і пара-тройка гандлярско-кансультаўныя ў крамах шапнулі, быццам пайшоў апошнім часам нейкія дрэнныя партыі. У выніку купілі імпортны. Дык вось, калі на працягу некалькіх гадоў будзе толькі добрая воля — беларускія вытворцы стануць больш прывабнымі ў вачах патэнцыяльных пакупнікоў. Над гэтым і трэба працаваць і ствараць сапраўды якасны прадукт.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

«Пралка», адаптаваная для сельскай мясцовасці, або Чым прывабліваюць айчыныя вытворцы

Давайце зойдем у сталічны ЦУМ і паглядзім на імпартазамышчальныя тавары, так бы мовіць, ва ўпор. Пачнем з аддзела бытавой тэхнікі.

Тэлевізары

Адразу кідаецца ў вочы апошняя распрацоўка айчынных вытворцаў — 50-дзюймовы ЖК-тэлевізар з параметрамі Full HD і функцыяй «Smart TV». Па словах прадаўца, усё працуе вельмі хутка і якасна. Цана ніжэй за замежны аналаг прыкладна на мільён рублёў. «Ён нічым не горшы за імпортны», — пераконвае кансультант. Як паведамляе вытворца, асноўны рынак для гэтага тэлевізара, акрамя беларускага, — Расія і Казахстан. Гэта рынак, якія развіваюцца, а значыць, там можна заняць лідарскія пазіцыі. Прададзена каля 1000 штук з пачатку года. Імпартазамышчэнне перарасло ў экспарт.

Пральныя машыны

Кансультант паказвае навінку: загрузка — ад 5 да 7 кг, павялічаны лок для зручнасці. Мае энергаэфектыўнасць «А+». У выніку спажывец будзе эканоміць да 30% энергіі. Ёсць яшчэ машыны з загрузкай 7 кг і класам энергазберажэння «А++» — эканомія да 50% электраэнергіі падчас мыцця бялізны. У навінцы — 16 стандартных прграм палюс 10 дадатковых. Святлодыёдная падсветка і новы дызайн. «Адначасова гэтая пральная машына адаптавана для працы ў сельскай мясцовасці, дзе напружанне нестабільнае. Ёсць абарона ад перападаў напружвання», — пералічвае перавагі прадавец. Ёсць таксама рэжым начнога мыцця. У Беларусі, вядома, гэта пакуль што не выкарыстоўваецца, але ў Расіі ўжо жывуць па двух лічылніках: электраэнергія ўначы танней. Плюс тры гады поўнага сервісу.

Халадзільнікі

Мала вытворцаў робіць столькі колеравых расшнэўкаў — чырвоныя, зялёныя, мокры асфальт... Пакупнік можа падабраць колер пад кухню, бо тэхніка сёння — гэта элемент ды-

ФОТАГРАФІЯ СЕРГЕЯ НАКОНЕЦКА

зайну. Акрамя таго, нарэшце выпускаюцца халадзільнікі з сістэмай «No Frost» і дысплэем. Там выстаўляюцца рэжымы і ёсць гадзіннік, што для кухні вельмі зручна. Таксама прапанаваць халадзільнік з «нулявой зонай», дзе ўсталявана тэмпература аптымальна для захавання мяса ці рыбы, каб наононе не замарозваецца, калі не ўсё было выкарыстана.

Мультываркі

Мае поўнае сэрснае кіраванне. 16 праграм. Прынцыповае адрозненне ад канкурэнтаў — у камплекце дадаткова керамічная чаша, якая, дарэчы, каштуе яшчэ 200—300 тысяч. Хачця па цане мультыварка таннейшая, чым аналагі, і без уліку кошту дадатковай чашы.

Падгузнікі

Паройдзем у «Дзіцячы свет». Беларускае падгузнікі насамрэч таннейшыя. Вось і нейкая жанчына ўзяла вялікую упакоўку — відаць, ужо не першы раз. «Гэта для нашай краі-

ны не новы тавар. Аднак айчыныя падгузнікі з'явіліся ў 2012 годзе. Паўтара года на рынку, — гаворыць **Іван ЧОРНЫ, намеснік дырэктара ЗПВУП «БелЭмса».** — Спачатку было цяжка, але цяпер усё добра. За 6 месяцаў 2014 года мы 45% прадукцыі адгрузілі ў Кітай, 25% — засталіся ў Беларусі. Астатняе пайшло ў іншыя краіны. Я лічу, што беларускі пакупнік адзіну якасць падгузнікаў і давярае нам, бо наша прадукцыя вырабляецца на высокатэхналагічным італьянскім абсталяванні. Усю сыравіну мы закупляем. Якасць нічым не ўступае канкурэнтам, а кошт ніжэйшы».

Сыры

І зойдем яшчэ па далікатэсы. Сыр з блакітай плесняй. Мацарэла. Не хвалойцеся — усё гэта нашай вытворчасці. Навучыліся ўжо. Між іншым, у аб'ёме продажаў імпортныя сыры займаюць не больш за 4%. Нашы вытворцы засвоілі новыя тэхналогіі вытворчасці шэрагу расольных і мяккіх сыроў. Асартымент вельмі шырокі.

Янка ІВАНОЎ.

Ёсць пытанне

Паводле дзеючага Кодэкса «Аб адукацыі», навучанне ў першым класе сёння можа пачынацца і ў 6, і ў 7 гадоў. Вось гэты год і стаў «камемнем спатыкнення»: некаторыя бацькі імкнучыся прадоўжыць сваіму дзіцяці беспкаптнае дзяцінства (а сабе больш-менш спакойнае жыццё), а таму ў 6 гадоў не аддаюць малечу ў школу. Атрымліваецца, што пры дэфіцыце месцаў у дашкольных установах шасцігадовае дзіця, якое чакае ў школе, займае ў садку фактычна чужое месца?

У мінулым навукальным годзе сярэд выхавальнікаў дзіцячых садкоў налічвалася больш як 30 тысяч дзяцей ва ўзросце ад 6 да 7 гадоў, якія не пайшлі ў першы клас, але з іх толькі 7 тысяч засталіся ў садку па медыцынскіх паказаннях. На ўтрыманне тыя, у каго тыя паказанні няма, дзяржава выдатковае больш як 300 мілья рублёў у год. Менавіта таму пры абмеркаванні будучых направаў у Кодэкс «Аб адукацыі» гучалі прапановы ўстанавіць узроставае абмежаванне для выхавальнікаў дашкольных устаноў — 6 гадоў. І зрабіць выключэнне

толькі для тых дзяцей, якім па медыцынскіх паказаннях у шасцігадовым узросце пакуль рана ісці ў школу.

— Калі дзіця і фізічна, і псіхалагічна гатова да навучання ў школе, то трэба яго ў садку лішні год абсалютна немэтазгодна, — пагаджаецца начальнік аддзела дашкольнай адукацыі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь Альбіна Давідовіч. — Але пакуль што жорсткіх узроставых крытэрыяў няма, таму бацькі маюць права самастойна вырашаць, весці ім дзіця-шасцігодку ў першы клас ці не.

Дзеці шасцігадовага ўзросту, як правіла, з'яўляюцца выхаванцамі дзіцячага садка, і ніхто не мае права настойваць на тым, каб яны пакінулі гэту ўстанову і вызвалілі месца для іншага дзіцяці. Або на тым, каб бацькі прынеслі медыцын-

скую даведку з заключэннем спецыялістаў пра «негатоўнасць» дзіцяці да школы. Дзіця адлічваецца з выхаванцаў дашкольнай установы адукацыі толькі на падставе заявы яго бацькоў або законных прадстаўнікоў. Напрыклад, калі сям'я змяняе месца жыхарства або калі дзіця становіцца першаахламка.

У мінулым навукальным годзе сярэд выхавальнікаў дзіцячых садкоў налічвалася больш як 30 тысяч дзяцей ва ўзросце ад 6 да 7 гадоў, якія не пайшлі ў першы клас, але з іх толькі 7 тысяч засталіся ў садку па медыцынскіх паказаннях.

Безумоўна, бацькам дзяцей дашкольнага ўзросту, якія пражываюць у мікра-раёнах-новабудовах і раёнах з высокай шчыльнасцю жылёй забудовы, трэба загадаць клапатліва аб атрыманні месца ў дзіцячым садку, таму што востры дэфіцыт месцаў у дашкольных установах актуальны менавіта для гэтых раёнаў. Для пастаноўкі на ўлік трэба звярнуцца да ўпраўлення або аддзел адукацыі па месцы знаходжання дашкольнай установы. Яшчэ падчас пастаноўкі на ўлік бацькі павінны заявіць спецыялісту, з якога ўзросту яны хочуць уладкаваць дзіця ў дзіцячы садок: у год, у два гады, у тры і гэтак далей.

Пры зваротце ў орган адукацыі бацькі (законныя прадстаўнікі) дзіцяці абавязаны прадаставіць пашпарт або іншы дакумент, які засведчыць іх асобу, і паведаваць аб нараджэнні дзіцяці. Пры пастаноўцы на ўлік дзяцей, якім патрабавецца месца ў дзіцячым садку, звесткі

ІСЦІ Ў ШКОЛУ ЦІ ЗАСТАЦА Ў ДЗІЦЯЧЫМ САДКУ?

Выбар — пакідаць шасцігадовае дзіця яшчэ на адзін год у дашкольнай установе або весці яго ў першы клас — застаецца за яго бацькамі або законнымі прадстаўнікамі

У АПОШНІЮ ЖНІВЕНЬСКУЮ СУБОТУ... Святочныя лінейкі, прывесчаныя пачатку новага навукальнага года, прайдуць ва ўсіх сталічных школах у суботу 30 жніўня.

«Я мінчанін» — так гучыць тэма першага ўрока, які распачнецца ў мінскіх школах у 9 гадзін раніцы 1 верасня. Па традыцыі, у першы дзень новага навукальнага года на базе важных гарадскіх аб'ектаў прайдуць таксама і агульнагарадскія ўрокі з запрашэннем на іх прадстаўнікоў Мінгарвыканкама, ветэранскіх і іншых грамадскіх арганізацый, ганаровых грамадзян горада, вядомых дзеячаў навукі, культуры і спорту. У прыватнасці, адной з пляцовак для правядзення такога ўрока стане новы музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

У новым навукальным годзе ўпершыню за школьныя парты сядуць больш як 19 тысяч юных мінчан (летась іх было каля 16 тысяч). А ўсяго да занятак прыступіць у сталіцы прыкладна 165 тысяч школьнікаў (у 2013 г. — 163,3 тысячы). Між іншым, у сталіцы ўжо распачалася выдана за гарадскога бюджэту сацыяльных дапамог да навукальнага года шматдзённых сем'ям, якія выхоўваюць трох і больш дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў. Памер дапамогі на кожнага навучэнца ўстановы агульнай сярэдняй або спецыяльнай адукацыі складае 30% бюджэту прагнэтычнага мінімуму па стане на 1 жніўня 2014 года.

Выплаты аднаразавай сацыяльнай дапамогі ажыццяўляюцца праз аддзяленні Беларускага шляхам безнаўнага пералічэння грашовых сродкаў па разлікова-ва рахунку грамадзян. Для афармлення дакументаў бацькам трэба звяртацца ва ўстанову адукацыі, у якой вучацца іх непаўналетнія дзеці.

пра іх уносяцца ў спісы маючых патрэбу ў атрыманні дашкольнай адукацыі. Пастаноўка дзяцей на ўлік ажыццяўляецца круглы год у спецыяльна аддзеленыя дні гэтага дні і час, вызначаныя мясцовымі выканаўчымі і распарадкавымі органамі. Улік вядзецца з дня звароту бацькоў.

Месцы дзецям у пэўнай установе адукацыі прадстаўляюцца па спісе ў парадку чарговасці і пры наяўнасці свабодных месцаў. У выпадку іх адсутнасці ва ўстанове, у якую бацькі жадаюць уладкаваць сваё дзіця, па іх згодзе дзіцяці можа быць прадстаўлена месца ў іншай установе дашкольнай адукацыі.

Прынамсі, выбраць дашкольную ўстанову для свайго дзіцяці бацькі могуць як

па месцы жыхарства сям'і, так і, дзе ён будзе больш зручна. Напрыклад, пачаць з месца працы любога з бацькоў. Як тлумачыць спецыялісты Міністэрства адукацыі, у нарматыўных прававых актах у сферы дашкольнай адукацыі адсутнічае норма па прадстаўленні дзіцяці месца ў садку толькі паблізу ад месца жыхарства. Адсутнасць у бацькоў або законных прадстаўнікоў дзіцяці рэгістрацыі па месцы фактычнага жыхарства таксама не можа быць падставай для таго, каб бацькам адмовілі ў пастаноўцы на ўлік дзіцяці, у якога ёсць патрэба ў атрыманні дашкольнай адукацыі.

Надзея НІКАЛАЕВА

На кантролі

ЛІНІЯ ПРАСТОЙВАЕ, ДАЎГІ РАСТУЦЬ

Пінскі завод штучных скур даўно адчуваў фінансавыя цяжкасці з-за нестабільнай вытворчасці. На прадпрыемстве распрацавалі праграму вываду з крызісу, галоўным пунктам якой стала набыццё дарагага імпортнага абсталявання. Лінію па вытворчасці розных відаў стالовай цыраты коштам 1940000 паставіла фірма з Ганконга яшчэ тры гады таму. У 2012 годзе набылі яшчэ адну вытворчую лінію за валюту.

Ільготны крэдыт прадпрыемству быў выдзелены пры падтрымцы дзяржавы. Але ўкладзеныя сродкі не прыносяць аддачы. Як адзначаў старшыня Пінскага мікрабэнга Камітэта дзяржакантролю Уладзімір Пяшко, першая лінія задыяна на ўсяго на 12% магучасці, а другая наогул простаівае, не працуе. Ды і тое, што выпускаецца, падоўгу ляжыць на складах.

Па ініцыятыве дзяржакантролю на заводзе штучных скур год таму было праведзена выязное пасяджэнне Пінскага МКДК разам з гарвыканкамам. Размова адбылася сур'ёзна, дырэктар атрымаў спажыванне, але сітуацыя не вельмі змянілася да лепшага. Зараз пытанне на заводзе плануецца разгледзець на калегіі Камітэта дзяржаўнага кантролю Брэсцкай вобласці.

Святлана ЯСКЕВІЧ

Камандзіроўкі

АДЗІН ЗА ЁСІХ...

Наймальнікі пры накіраванні ў адну службовую паездку некалькіх работнікаў змогуць налічваць усе камандзіраваныя на картку аднаго з іх

Гэта дапускаецца новай рэдакцыяй інструкцыі аб парадку вядзення касавых апераций і парадку разліку наяўнымі грашовымі сродкамі ў беларускіх рублях на тэрыторыі Беларусі, паведамлілі ў Нацбанк.

Адзін працаўнік змога аплациць за сябе і сваіх калег выдаткі па праездзе да месца службовай камандзіроўкі і назад, найме жылга памяшкання. Але ёсць умова: выдаткі павінны праводзіцца ў безнаўнаым парадку. «У гэтым выпадку выдаткі па праездзе да месца службовай камандзіроўкі і назад, найме жылга памяшкання ўключаюцца ў справядзачу аб выдаткаваных сумах асобай, якой на гэтыя мэты пералічаны грашовыя сродкі пад справядзачу», — растлумачылі ў Нацбанку.

Дапускаецца таксама пералік грошай на асабістую (карпаратыўную) дэбетавую картку работніка для аплаты расходаў, звязаных са службовай камандзіроўкай, без прадастаўлення ім поўнай справядзачы па раней пералічаных на рахунак кліента сумах. Раней такая норма ўжывалася для адной службовай камандзіроўкі, у новай рэдакцыі — пры выдачы пад справядзачу ў безнаўнаым парадку, гэта значыць, з выкарыстаннем плацежных картка. Акрамя таго, у абноўленай інструкцыі ўдасканалены парадак атрымання наяўных грошай у касах банка, устаўнаўлення суб'ектамі прадпрыемальніцкай дзейнасці тэрмінаў здачы наяўных грошай у банк і тэрмінаў выдачы наяўных грошай з кас індывідуальных асоб, індывідуальных прадпрыемальнікаў, вядзення касавых кнігі. Вызначаны таксама парадак вядзення касавых апераций у беларускіх рублях і парадак разліку наяўнымі грашовымі сродкамі з суб'ектамі прадпрыемальніцкай дзейнасці для натарыусаў і работнікаў натарыяльных архіваў, а таксама для адвакатаў, якія ажыццяўляюць адвакацкую дзейнасць індывідуальна. Дакумент уступае ў сілу з 1 верасня 2014 года.

Паводле інфармацыі БЕЛТА.

ДОПОЛНЕНИЕ К ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ

Опубликованной 25 февраля 2014г. в газете «Звезда» по объекту Многоквартирный жилой дом повышенной комфортности №3 по генплану с помещениями общественного назначения, подземной автостоянкой в квартале улиц Одревского, Бельского, Пономаренко, П.Г.Лебки (продолжение) в г.Минске.

Общество с ограниченной ответственностью «Антасам» информирует о дополнении к проектной декларации объекта долевого строительства, опубликованной в газете «ЗВЯЗДА» № 35 от 25 февраля 2014 г.:

Внести следующие дополнения:
Абзац «Для привлечения физических, юридических лиц и индивидуальных предпринимателей к строительству по договору создания объекта долевого строительства предлагаются»: дополнить:

2 (Два) помещения общественного назначения (кладовая) на отметке -3.200-2.900. Цена 1 кв.м. общей площади помещений общественного назначения (кладовая) в текущих ценах на момент опубликования проектной декларации составляет 9 333 000 (Девять миллионов триста тридцать три тысячи) белорусских рублей с НДС эквивалентной 900 долларам США по курсу, установленному Национальным банком Республики Беларусь на 14 августа 2014 г.

1 (Одно) помещение общественного назначения на 2-м этаже в секции Г. Цена 1 кв.м. общей площади помещений общественного назначения в текущих ценах на момент опубликования проектной декларации составляет 16 592 000 (Шестнадцать миллионов пятьсот девяносто две тысячи) белорусских рублей с НДС эквивалентной 1 600 долларам США по курсу, установленному Национальным банком Республики Беларусь на 14 августа 2014 г.

УНП 100727641

28 августа 2014 г. в 11.00 СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Лунинецлес».

Повестка дня:
1. О совершении сделок Общества.
Местонахождение ОАО «Лунинецлес»: Брестская обл., г. Лунинец, ул. Первомайская, 56.
Место проведения собрания: Брестская обл., г. Лунинец, ул. Первомайская, 56. Время регистрации и день проведения собрания с 10.30 до 11.00. При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера – доверенность).
С материалами собрания можно ознакомиться в рабочие дни, начиная с 21.08.2014 г. (с 10.00 до 16.00) по месту нахождения Общества.
УНП 200251040 Совет директоров.

Утерянный страховой полис ООО «Белкопстрах» по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу форм 2РН, 2РП серии БМ № 0728564 считать недействительным.

УНП 100760519

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ ЗАО «Белкоммунстроймонтаж».

опубликованной в газете «Звезда» 26.01.2013 г. № 16 строительстве 20-этажного одноквартирного жилого дома со встроенно-пристроенными помещениями общественного назначения и гараж-стоянкой открытого типа в границах ул. Каховская – Оршанская – Орловская – Сморгонский тракт, г. Минск: «...Стоимость 2-х маш/мест в гараж-стоянке открытого типа – 25 000 (двадцать пять тысяч) долларов США за 1 маш/место.»
Дополнительную информацию можно получить по адресу: г. Минск, ул. Немига, 40, офис 704, тел. 8 (017) 306 20 90, или у уполномоченных риэлторов (агентов недвижимости).

Уважаемые акционеры ОАО «Мостоотряд № 88»

29 августа 2014 года СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Мостоотряд № 88»
Собрание пройдет по адресу: г. Минск, ул. Промышленная, д. 16, третий этаж, актовый зал.

■ Мясціны, знітаняныя з душой

ЛЕПШЫХ ВЫБЕРУЦЬ ЧЫТАЧЫ

Шаноўныя чытачы! Надыйшоў час падводзіць вынікі конкурсу, які палюбіў многім з вас. Вы актыўна пісалі не проста пра сваю малую радзіму — гэта мясціны, знітаняныя з душой. У лістах, акрамя гістарычных звестак, краязнаўчай інфармацыі, мы чыталі пра шчырую любоў, непадробнае захапленне сваёй зямлёй — і гэта вельмі каштоўна. Падаецца, так выглядае сапраўдны, непадроблены патрыятызм.

Цікава яшчэ раз вярнуцца да вашых публікацый, якія напісаны не вопытнымі журналістамі, а людзьмі, якія бачаць усё знутры, дзеляцца сваім, тым, пра што даўно карцела сказаць. Раім і вам да-

лучыцца да гэтай вандроўкі па старонках любімай газеты. Калі вы маеце падшыўкі, збіраеце толькі «Ігуменскі тракт» або проста жывяце недалёка ад бібліятэкі, не палянуіцеся і пашукайце выпускі рубрыкі «Мясціны, знітаняныя з душой», пачынаючы з верасня мінулага года. Выберыце аўтара, які, на вашу думку, быў найлепшым.

Вашы меркаванні дасылайце на адрас: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10 а, газета «Звязда», з паметкай у «Ігуменскі тракт»; або на электронны адрас: igumenski@mail.ru. Таго, хто набярэ найбольшую колькасць вашых, дарагія чытачы, галасоў, мы ўзнагародзім спецыяльным прызам глядацкіх сімпатый.

■ Сустрэнемся ў Заслаўі

Калі ажывае казка...

Караткевіча ўвасобілі ў дрэве

Манументальныя драўляныя скульптуры ў выглядзе міфічных казачных персанажаў у хуткім часе ўпрыгожаць вуліцы Заслаўя. Іх вырабілі спецыяльна да Дня беларускага пісьменства, якое будзе праходзіць тут 6—7 верасня. А пасля святковых падзей навеставаных мастацкіх вырабаў атрымаюць сталую «прапіску» і застануцца ў гэтым горадзе назаўсёды.

Паўдзельнічаў у пленеры ў Заслаўі былі запрошаныя разьбяры з розных куткоў нашай краіны. Творчы дэсант мастакоў узначаліў нарчанец Юрась Ка-

мандзірчык. Побач з ім шчыравалі іншыя вопытныя скульптары з Мінска, Гомеля, Капыля, Нясвіжа, Слуцка, Мядзела, вёскі Дзераўное Стаўбцоўскага раёна.

Большасць скульптур размесціць у дзіцячым скверы ў старажытнай частцы горада. Кампазіцыю па матывах казкі Уладзіміра Караткевіча «Чортаў скарб» (аўтар Юрась Камандзірчык), а таксама малую архітэктурную форму «Крумкач» (зроблена Аляксандрам Жураўлевічам) пакінуць на тэрыторыі этнаграфічнага комплексу «Млын», дзе ладзіўся пленэр, каля старадаўняга млы-

на. А вось постаць каваля (аўтар Алег Шапель) упрыгожыць падворак кузні этнаграфічнага комплексу.

Супольную працу скульптараў размесціць побач з адным з найлепшых мясцовых сельскіх дамоў культуры — у вёсцы Пятрышкі, што недалёка ад Заслаўя.

Сюжэты ўсіх твораў узяты з беларускіх народных казак і паданняў. Тут можна ўбачыць чорта, што лезе праз камінь, лесуна, цмока, русалку і многіх іншых.

■ Раім наведальцаў

КЕРАМІЧНАЕ КРЭВА

Першы керамічны фестываль пройдзе каля сцен Круўскага замка 23 жніўня. У старажытным мястэчку збіраюцца лепшыя керамісты: чаканцы, што ўдзел прыме не менш за 30 майстроў. Верагодна, прыедуць таксама ўкраінскія ўмелцы.

Арганізатары паціязьняюць «Фэст керамікі» як новую культурна-турыстычную падзею, свята, прысвечанае чатыром стылям. Тут можна будзе ўбачыць і самому прыняць удзел у дзействе, падчас якога зямля і вада з дапамогай агню і паветра ператворацца ў арыгінальныя керамічныя вырабы.

У праграме фестывалю — кірмаш керамічных вырабаў. На ім можна будзе набыць посуд, карціны, сувеніры і іншыя вырабы з гліны. Прапануецца паўдзельнічаць у майстар-класах не толькі па кераміцы, але і сярэднявечных танцах. Запланаваны рэканструкцыі сярэднявечных бабё, творчыя

конкурсы, выступленні танцавальных і музычных калектываў з Віцебска і Мінска. Прадугледжаны гульнявыя, забаўляльныя-пазнавальныя і спартыўныя праграмы для дзяцей і дарослых. На фестывалі выступіць таксама народны тэатр-батлейка з Мінска.

Для ахвотных выпрабаваць сваю моц будзе арганізавана стральба з лука, перацягванне ліны, танцы, карагоды, народныя гульні. Беларускае студэнцкае этнаграфічнае таварыства прапануе гасцям і ўдзельнікам фестывалю патанцаваць на этна-фолк-дыскаце.

Тут жа на святочнай пляцоўцы арганізатары плануюць адкрыць кавярню ў народным стылі, дзе можна будзе пакаштаваць хлеб, квас, размаляваныя пернікі і многае іншае.

Яшчэ адна цікавостка дзеі — магчымаць на запрэжаных коньмі калёсах здзейсніць гістарычную экскурсію па мястэчку Крэва. Яно адметнае тым, што тут на рубяжы XIII — XIV стагоддзя вялікі князь Гедымін і яго сын Альгерд пабудавалі замак, які пасля стаў месцам найважнейшых гістарычных падзей. У сучасным выглядзе замак па загадзе князя Ягайлы быў збудаваны ў сапернік і асноўны прэтэндэнт на вялікакняжацкі пасады Кейстут.

А ў 1385 годзе ў гэтым замку была падпісана Круўская унія — дагавор аб аб'яднанні Вялікага Княства Літоўскага і Каралеўства Польскага пад уладай караля Ягайлы.

Барвара ГОМАН

■ Блакітнавокая

СТВАРАЮЧЫ НОВЫЯ МІФЫ,

або Чаго не хапае Мінскаму мору?..

Відаць, так хацелася беларусам мець уласнае мора, што яны вырашылі яго... прыдумаць. І калі не цэлае мора, то хаця б назву. Так і сталася, што Заслаўскае вадасховішча сёння больш вядома ўсім як Мінскае мора.

Невыпадкава менавіта гэты вадоем быў абраны для таго, каб ганарова звацца адным з беларускіх мораў. Проста знаходзіцца яно ўсяго за некалькі чыгуначных прыпынкаў ад беларускай сталіцы. Таму трапіць сюды ў любы сезон можна з лёгкасцю. Надакучылі гарадская мітусня, бясконцае пробкі на дарогах і натоўпы ў метро — садзіцца на электрычку, хвілін 15 задумнага ладзіш у акно; прыехаўшы на месца, пехатой пяць-дзесяць хвілін — і вось ты ўжо каля бліскавай вады, пераймаеш у прыроды яе спакой...

Праўда, летам тут даволі шмат шумных кампаній, якія прывозяць з сабой самае меншае — скрыню піва. Такая акалічнасць можа крыху сапсаваць некаму адпачынак. З гэтай прычыны некаторыя жыхары сталіцы любяць ездзіць на «сваё» мора восенню ці ўзімку, проста каб палюбавацца добрым пейзажам, не заходзячы ў ваду. А вясной тут увогуле рай для фатографу: пачынае павольна сыходзіць снег, з'яўляюцца крыгі, а ўвясеньнікі ні-

зінікі на ўзбярэжжы дапамагаюць знайсці ўдалы ракурс.

Мінічане рассяваюць, што ёсць традыцыя святкавання на Мінскім моры дня нараджэння вядомага беларускага дызайнера Уладзіміра Цяслера. І нават калі сам дызайнер на сваё свята апошнім часам можа і не прыехаць, аматары гэтай традыцыі ўсё адно ладзяць тут сваю праграму! Такім чынам, возера паступова абрастае сваімі святамі і міфалогіяй.

З'явілася вадасховішча ў 1956 годзе — не так і даўно. Але 50 гадоў — гэта ўжо гісторыя, невядомая маладым пакаленням. Прычын стварэння вадоема было дзве. Па-першае, каб засцерагчы беларускую сталіцу ад паводак. А па-другое, Мінск пачаў інтэнсіўна развівацца, былі пабудаваны такія магутныя прадпрыемствы, як трактарны, рэсорны, аўтамабільныя заводы, якім патрэбна было шмат тэхнічнай вады. Таму і вырашылі стварыць месца збору ў першым выпадку «лішняй», а ў другім «неабходнай» вады.

Цяпер воды Мінскага мора трапляюць у вадасховішча Дразды, адтуль — у Камсамольскае вадасховішча і затым разыходзіцца для патрэб беларускай сталіцы. Прайшошы праз некалькі фільтраў ачысткі, сёння вада ідзе не толькі на тэхнічныя мэты, але і непасрэдна ў кватэры гараджан.

У цёплую пару года лубы ахвотны можа трапіць на борт судна і аказання ў «адкрытым моры».

Праз дзесяць гадоў пасля стварэння вадоема было прынята рашэнне пра будаўніцтва яшчэ аднаго вадасховішча — Вілейскага. Цяпер яно з'яўляецца самым буйным у Беларусі і па памерах ступае толькі самаму вялікаму прыроднаму вадоему — возеру Нарач. А Заслаўскае вадасховішча, у сваю чаргу, таксама досыць вялікае для Беларусі, з'яўляецца другім па памерах пасля Вілейскага. Абодва вадоемы злучае канал, і разам яны ствараюць Вілейска-Мінскую водную сістэму, асноўнае прызначэнне якой —

забяспечваць патрэбы сталіцы ў чыстай вадзе.

Але вернемся да самога Мінскага мора. Яшчэ адной цікавінкі, прывабнай для турыстаў, можна назваць рэгулярнае курсіраванне целахода. У цёплую пару года лубы ахвотны можа трапіць на борт судна і аказання ў «адкрытыя моры» — не такая распаўсюджаная, між іншым, у Беларусі забава.

Капітан целахода «Вілія» Рыгор ТАБУЛІН раскажаў, што на Мінскае мора ёсць 5 асобных пляжаў (за апошнім, аказваецца, знаходзіцца яшчэ адзін — ну дысці). Пятае пляж добра абсталявана. Ёсць кавярня, здаюцца напратак некаторыя прылады для летняга адпачынку. Аднак не на ўсе пляжы ўдасца трапіць ад чыгуначнага прыпынку «Мінскае мора». Да некаторых больш зручна дабрацца на сваім аўтамабілі. Для гэтага з МКАД, непадалёк ад Ждановічаў, трэба ехаць у напрамку «Крыніца» (гледзячы ўказальнік з адпаведным надпісам).

Варта прыгадаць і востраў каханя, які ёсць тут, — што ні кажы, як у сапраўдным моры! Трапіць на яго можна, прагульва-

ючыся па пантонным мосце (або, з ветрыкам, на целаходзе).

Рыгор Табулін адзначае таксама, што ў гэтым вадоеме водзіцца ўсе віды рачных рыб, а таксама ракі — бо вада тут вельмі чыстая, у ёй няма хімічных рэчываў. Любяць гэтае месца і самыя розныя птушкі: чайкі, качкі, лебедзі, нават албатросы і чорныя баклані. Таму далёка ехаць не трэба, каб іх убачыць.

На вадасховішчы рэгулярна ладзіцца спаборніцтва па парусным спорце. Найбольш актыўныя асобы могуць і самі паспрабаваць справіцца з паруснікам. Узімку да вашых паслуг — лыжы з парашутам, якія едуць па лёдзе!

Чаго не хапае Мінскаму мору — дык гэта цікавых легенд, ахутаных таямніц. Шаноўныя чытачы, верагодна, трэба дапамагчы адзнамаю беларускаму «мору» іх займаць?.. Дасылайце свае прапановы на адрас «Звязда» з пазнакай «Легенда пра Мінскае мора» (у «Ігуменскі тракт»).

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ, Фота аўтара.

Мінскі раён

■ Дзеля памяці

«ЭКСПРЭСІЎНЫ» ЧАПСКІ

Гарадская прастора беларускай сталіцы папоўнілася цікавай пазнакай гісторыі і сучаснасці. Шыльда ў гонар аднаго з самых славуітых мэраў Мінска Караля Яна Чапскага з'явілася на будынку піўзавода «Аліварыя», які ён жа калісьці заснаваў. Адкрыццё помніка адбылося акурат у дзень нараджэння славуітага гараджаніна — 15 жніўня. Прыемна адзначыць, што гэта, нарэшце, не проста мемарыяльная дошка, а сапраўдны твор мастацтва, які будзе радаваць мінчан і гасцей сталіцы.

Летась 15 кастрычніка «Звязда» пісала пра знакавую асобу Караля Яна Чапскага, пра планы сучаснікаў ушанаваць яго памяць. І вось менш чым праз год адна з агульных грамадскасцё ідэй ажыццявілася — дзякуючы, вядома, ініцыятыўе і непасрэднаму ўдзелу кіраўнікоў заводу «Аліварыя».

Гледзячы на новаўсталяваную дошку ў гонар Чапскага, гісторык,

рэстаўратар Алег МАСЛІЕЎ адзначыў, што вываа на ёй сапраўды падобна на гістарычную асобу, калі меркаваць па фотаздымках якія захаваліся. «Цалкам верагодна, што менавіта такім, з паднятым куфлем піва, ён і быў пры жыцці», — адзначаў Масліеў.

Граф на барэльфе атрымаўся элегантным, натхнёным. Тонкія рукі і крыху прадаўгаватае шыя, да таго ж кветкі ў пяціцы пінажа, галыштук, каліяшо — ні даць ні ўзяць арыстакрат. З дошкі элегантна звісаюць быццам бы нядаўна пакладзеныя шоды пальчаткі графа. Унізе скульптуры — выява старога Мінска. Барэльф добра прадае дух свайго часу і нясе няяўнае пасланне нам, далёкім нашадкам, тварыць і імкнуцца да лепшага.

Аўтарам работы з'яўляецца скульптар Павел Вайніцкі. Ён раскажаў, што барэльф даяўся стварыць усю за месяц: вельмі спышаліся паспеець да дня нараджэння графа. І гэтым таксама абумоўлены экспрэсіўны характар выявы. Усе апошнія дні і ночы былі праведзены на вытворчасці. І нават за некалькі гадзін да ўсталявання барэльфа яшчэ таніравалі. Аднак гэта не

прывяло да неахайнасці — хутэй, да свежасці, «незамытасці» перадачы думак і пачуццяў. Павел Вайніцкі раскажаў карэспандэнту «Звязды», які выбралі менавіта такі вобраз графа:

— Я зрабіў каля трыццаці варыянтаў, аднак не ўсе яны ўлічаліся ў форму рэльефнага бюста. Былі планы штосьці зрабіць на муры будынка, на якім цяпер вісіць дошка, адлюстраваны ўсё тое добрае, што пасля сябе пакінуў Кароль Чапскі. Аднак заказчыкі «дыстылявалі» усё лішняе, і быў адабраны менавіта такі варыянт, больш вольны, экспрэсіўны, што мяне вельмі радуе. Палова калег з савета па дакументальна-дэкарэтыўным мастацтве хацела бачыць штосьці больш традыцыйнае, набліжанае да звычайнай памятнай дошкі. Аднак іх і так зашмат у гэтым горадзе — не хацелася б «падзіць» яшчэ больш. Менавіта дзеля арыгінальнасці была абрана такая форма.

На куфлі, які ў руцэ трымае Кароль Ян Чапскі, надпіс «Багемя» (так называўся той самы першы бровар, заснаваны ім; цяпер ён мае назву «Аліварыя»), а таксама гістарычная эмблема заводу і дата яго заснавання — 1864 год. Звернуў на куфлі сцякае медная пена... З днём нараджэння, граф, за наша здароўе!

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ

■ Была. Ёсць. Будзе?

ВЁСКА НА КРАІ ВЕЧНАСЦІ

Калі ўпершыню трапілаш сюды, то душа замірае ад прыгожасці, а вусны шэпчаць: «Божа мой! Ёсць жа яшчэ рай на Зямлі!..»

Сапраўды, перад вачыма раскрываюцца шырокія прасторы з высокімі шаўковымі травамі, якія павольна калышуцца пад лёгкімі подыхамі ветру; велічная пльня Дзісны з зелянінай дрэў уздоўж рэчывы, блакітным небам з цёлымі промянямі ласкавага сонца, і над усім гэтым — прыгожы беламураваны храм. Сярод садоў, што цягнуцца ўздоўж ракі, сям-там праглядаюцца стрэхі хат, і новая думка нараджае словы: «Ёсць жа людзі, якім Бог даў шчасце жыць у Раі...»

Але гэта — першае уражанне. І далёк. А заходзіш у вёску — і жажна паўнае душы, сэрца ўзрадуецца ад крыўды і болю за тое відовішча, якое паўстае перад вачыма. Вясковыя хаты — гэта калекі-прывіды з павыбіванымі вокнамі, выразанымі сценамі, разбаваным і раскіданым начынем. Сады — перакручаныя зараснікі здзічэлых яблынь і спіў, якія параслі высачэзнай крапивою

і чарнобыльнікам. Нідзе не запне певень, не завохочуць куры, не рынне карова. Не чуваць людскіх галасоў. Паўсюль мёртвае, жудасная цішыня... Вёска памерла, а беды хмар узвышаецца над ёй, які помнік. Толькі помнік каму і чаму?..

Збірае іх на радзіме вялікае свята — першы Спас, або Мокры (ці Мядовы) Спас.

У вёсцы пакуль што ёсць імя і адрас: Рымкі, Пастаўскі раён Віцебскай вобласці. Яшчэ ў 60-70-я гады XX стагоддзя вялікія паселішчы цягнуліся суцэльным лапцужком уздоўж Дзісны, утваралі вялікі вяскова-местачковы мегаліт. Зараз гэтыя мясціны — сапраўдныя беларускія пустыні. У Рымках у 1941 годзе было 84 двары з 317 жыхарамі, у 1963-м — 41 двор з 153 жыхарамі, у 2001 годзе — 11 двароў з 12 жыхарамі, а зараз — нікога... Падобная сітуацыя і ў суседніх вёсках.

Сёння велізарныя пласты гісторыі і культуры асобных рагіёнаў і раёнаў не толькі не апісаны і не зафіксаваны, а сыходзяць у нябыт разам з марнеючымі вёскамі і іх апошнімі жыхарамі. Думавецца, збор які мага найбольш поўнай інфармацыі пра асобныя

Апошнія жыхары Рымкоў ЯЛОВІК Ганна Вікенцьеўна і Пётр Іосіфавіч (2008 г.)

населеныя пункты, якім накіравана лясам у бліжэйшы час высіці ў вечнасць, — адна з актуальных агульнабеларускіх задач. Вось прыклад з Пастаўшчыны: у 2001 годзе ў Пастаўскім раёне налічвалася 516 населеных пунктаў, з якіх у 123-х жывяла менш за

10 жыхароў, а ў 55-ці — менш за пяць. Сёння на месцы большасці з гэтых вёсак засталіся закінутыя хаты ды зарослыя буйнымі сады. А тут жылі людзі, якія працавалі, спыталі, раскавалі гісторыі, адзначалі свята, ладзілі вяселлі, выраблялі калаўроты, бочачкі, сані, тэакія станкі і шмат-шмат чаго іншага, але свайго, адметнага, непаўторнага. Вёскі, якія цяпер, на жаль, знікаюць, напоўнены матэрыяльнымі і духоўнымі скарбамі, а мы не звяртаем на гэта ўвагі, не надаём ім значэння ці то ад уласнай душэўнай пустачы, ці то ад звычайнай абывакаўскай. Варта зразумець, што разам са знікненнем у гэтых паселішчах хат, хлявоў, прылад працы, студняў, непаўторнага. Вёскі, якія цяпер, на жаль, знікаюць, напоўнены матэрыяльнымі і духоўнымі скарбамі, а мы не звяртаем на гэта ўвагі, не надаём ім значэння ці то ад уласнай душэўнай пустачы, ці то ад звычайнай абывакаўскай. Варта зразумець, што разам са знікненнем у гэтых паселішчах хат, хлявоў, прылад працы, студняў, непаўторнага. Вёскі, якія цяпер, на жаль, знікаюць, напоўнены матэрыяльнымі і духоўнымі скарбамі, а мы не звяртаем на гэта ўвагі, не надаём ім значэння ці то ад уласнай душэўнай пустачы, ці то ад звычайнай абывакаўскай.

Мы для кожнай беларускай вёскі павінны мець карты ваколці з адлюстраваннем на іх усіх аб'ектаў, якія мелі мясцовую назву.

вёскі знікаюць або засяляюцца прышлымі — і назвы адыходзяць у нябыт. У ідэале мы для кожнай беларускай вёскі павінны б былі мець карты або схемы ваколці з адлюстраваннем на іх усіх аб'ектаў, якія мелі мясцовую назву. Але ці ўзгадае хто-небудзь пра іх праз 15-20 гадоў, калі мы зараз не паспеем гэта зрабіць?

А пакуль паміраюць вёскі, які шчарбавыя старыя, сумна стаць у акружэнні здзічэлых садоў і разважачы пра свай лёс, да іх марудна рухаюцца экскаватар і бульдозер: першы выкапае яму, а другі сапне туды рэшткі пабудовы і дрэў. Стане чыста і роўна. Будзе парадка на зямлі. А ў душах?

...Ціша і спакой у Рымках парываюцца штогод у пачатку жніўня: сюды, на сваю Бацькаўшчыну, да царквы Дабравесця прасвятлой Багародзіцы з'язджаюць людзі.

Збірае іх на радзіме вялікае свята — першы Спас, або, як яго яшчэ называюць, Мокры (ці Мядовы) Спас. Гэтая ўрачыстасць, якая ладзіцца штогод з часу заснавання царквы, не толькі яшчэ адна магчымаць ачысціць душу і напоўніць яе святасцю, але і шанец сустрэцца з блізкімі, сябрамі і знаёмымі, прайсціся па родных дварышчах, наведаць магілы продкаў і паставіць за бацькоў і дзядоў у храме свечкі.

Многа людзей збіраецца на свята. Царква ледзь змяшчае ўсіх ахвотных. А перад службай — сардэчнае сустрэчы родных і знаёмых. Людзі вітаюцца, абдымаюцца, а то і плачучы ад радасці, што ўдалося сустрэцца з тымі, каго не бачылі «сто гадоў». Мужчыны і жанчыны збіраюцца групкамі, размаўляюцца, успамінаюць дзяцінства і юнацтва.

Але як адрадыць вёску? Сапраўды, ці можна адрадыць Рымкі, адрадыць новую старонку ў яе гісторыі? Пакуль што нідзе ні ў якіх планах, ні ў выступленнях высокіх асоб не ўдалося знайсці якія-небудзь згадкі па праблеме вёсак, якія знікаюць. Нібыта

працэс гэты натуральны, не зваротны і на яго ніякім чынам немагчыма паўплываць. Мне ж думалася, што «беларускія пустыні» на Падзісеншчыне яшчэ можна адрадыць. І тут бачацца два шляхі.

Першы — мост. Пабудаваны каля вёскі Рымкі мост цераз Дзісню, удацца пазбавіць тутэйшы край яго «туліковасці», якая зараз створана сутокамі трох рэк. Ажыўленне руху дасць штуршок для развіцця паселішча як уздоўж Дзісны, так і на берагах рэк Паловіца і Галбяца, якія таксама паступова мялеюць. Але, прадувава, будзе сказана, што грошай на будаўніцтва няма...

Шлях другі — спадзяванне на манах-месіянераў. Браты-хрысціяне, пабудаваны каля храма манастыр, сваёй рупнасцю маглі б у хуткім часе вярнуць гэтай мясцовасці Бооскі выгляд. І тады ў падарожніка, які ўпершыню патрапіць у гэты край, зашчыміць сэрца ад прыгожасці, а вусны прапашуць: «Божа мой! Ёсць жа яшчэ рай на Зямлі!»

Ігар ПРАКАПОВІЧ

ИЗВЕЩАЕТ ОБ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ПОМЕЩЕНИЯ

Наименование	Характеристика
ЛОТ 1	
Наименование объекта, краткая характеристика, местонахождение объекта	Право заключения договора аренды помещения, общей площадью 53,3 кв.м., расположенного в капитальном строении, инв. № 410С-80 по адресу: г. Волковыск, ул. Ленина, 28, сроком по 31.07.2019 г.
Начальная цена продажи	1 359 150 (один миллион триста пятьдесят девять тысяч сто пятьдесят) белорусских рублей с учетом НДС
Кoeffициент к базовой арендной величине по договору аренды	- коэффициент 3,0;
Сумма задатка	135 915 (сто тридцать пять миллионов девятьсот пятнадцать) белорусских рублей
Продавец	Производственное коммунальное унитарное предприятие «Волковысский комбинат бытового обслуживания» Гродненский филиал
Организатор торгов	РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел. 41-98-32, 41-98-34
Условия аукциона	Осуществление розничной торговли промышленными товарами
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора аренды	Не позднее 5 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер/р/с для перечисления задатка	р/с 301 257 917 0017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, БИК 153001739, УНП 500833225.

Аукцион состоится 19 сентября 2014 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3.

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, находящихся в республиканской собственности, утвержденных постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 № 1049. К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в установленном порядке заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленный срок сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении; юридическим лицам – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица; индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;

юридическим лицам – резидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:

представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (доверенность и заверенная копия документа, удостоверяющего личность этого представителя); физическим лицам – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя. Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 12 сентября 2014 г. до 15.00.

Телефон для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки».

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении открытого аукциона по продаже незавершенного строительством многоквартирного жилого дома в г. Молодечно ОАО «Кричевцементношифер» (Филиал «Завод ЖБК» г. Молодечно ОАО «Кричевцементношифер»)

Лот № 1. Незавершенное законсервированное капитальное строение, расположенное по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Машерова, 1 (инвентарный номер ЕГРН 630/U-72460, назначение по проекту – многоквартирный жилой дом, далее – объект). Характеристика объекта: площадь 526 кв.м., планируемое здание разноэтажное, будет состоять из одной секции в семь и девять этажей и прилегающей секции в пять этажей, строительная готовность 14% (фундамент – бетонный ленточный). Площадь земельного участка 0,2920 га, кадастровый номер 623850100003002617 предоставлен в постоянное пользование, целевое назначение – земельный участок для строительства многоквартирного жилого дома со встроенной аптекой, автомобильной парковкой, детской площадкой. Объект продается без условий. Начальная цена продажи **5 606 000 000 (Пять миллиардов шестьсот шесть миллионов) рублей** (без НДС). Сумма задатка 280 300 000 (Двести восемьдесят миллионов триста тысяч) рублей (без НДС).

Аукцион состоится **19 сентября 2014 г. в 15.00** по адресу: г. Молодечно, ул. Рабочая, 5, актовый зал. Продавец объекта – **ОАО «Кричевцементношифер» (Филиал «Завод ЖБК» г. Молодечно ОАО «Кричевцементношифер»).** Организатор аукциона – **ООО «БелинвестОценка».**

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, подавшие заявление на участие в аукционе (по форме, установленной Организатором аукциона); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым объектом (по форме, установленной Организатором аукциона) и заключившие с Организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (по форме, установленной Организатором аукциона); представитель заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, а также следующие документы: юр. лица – доверенность, выданную представителю юр. лица, копии учредительных документов, свидетельства о гос. регистрации и извещения о присвоении УНП; индивидуальные предприниматели – копия свидетельства о гос. регистрации и извещения о присвоении УНП; физ. лица – паспорт, представителя физ. лиц – паспорт и доверенность, удостоверение нотариальное; организациям и физ. лицам (нерезидентам РБ) – легализованную в установленном порядке копию учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о состоятельности, выданный обслуживающим его банком или иной кредитно-финансовой организацией, с заверенным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык; представители юр. и физ. лиц (нерезиденты РБ) – легализованная в установленном порядке доверенность. При подаче документов заявителю (представителю) предъявляется документ, удостоверяющий личность, а руководитель юр. лица – документ, подтверждающий полномочия. Сведения об участниках аукциона не подлежат разглашению.

Задаток перечисляется Организатору аукциона на р/с № 3012150544012 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», код 369. Получатель – **ООО «Белинвест-Оценка»**, УНП 191692351.

Аукцион проводится в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже объектов недвижимости и иного имущества, утвержденным Организатором торгов.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Аукцион проводится аукционистом, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести объект. Данный участник объявляется победителем аукциона, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона. В ходе аукциона участники могут предлагать свою цену за продаваемый объект в соответствии с порядком проведения аукциона.

Заявления на участие в аукционе принимаются в рабочие дни с 9.00 до 17.00 по 15.09.2014 включительно по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 4, оф. 416 (здание ГО «Белресурс»). Заключительная регистрация участников **19.09.2014 с 14.00 до 14.45 по месту проведения аукциона.**

Организатор аукциона вправе отказать от проведения аукциона в любое время, но не позднее, чем за 3 дня до даты его проведения. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 12 сентября 2014 г. до 15.00.

Телефон для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки».

ТАБЛИЦА ПРОЦЕНТНЫХ СТАВОК ПО СРОЧНОМУ БАНКОВОМУ ВКЛАДУ (ДЕПОЗИТУ) «СИСТЕМА СБЕРЕЖЕНИЙ ЛИНИЯ РОСТА 2.0»

Сумма депозита, ед. валюты	Сроки			
	до 6 месяцев 90–180 дней	от 6 месяцев до 1 года 181-370 дней	от 1 года до 2 лет 371 – 740 дней	от 2 до 5 лет 741 – 2000 дней
Белорусские рубли				
1 – 10 000 000	28,0	29,0	30,0	30,3
10 000 001 – 50 000 000	28,1	29,1	30,1	30,4
50 000 001 и более	28,2	29,2	30,2	30,5
Доллары США, Евро				
1 – 500	4,5	5,0	5,3	5,6
501 – 5 000	4,6	5,1	5,4	5,7
5 001 и более	4,7	5,2	5,5	5,8
Российские рубли				
1 – 15 000	8,40	8,80	9,10	9,30
15 001 – 150 000	8,50	8,90	9,15	9,40
150 001 и более	8,60	9,00	9,20	9,50

Настоящие ставки применяются: для договоров срочного банковского вклада (депозита) «Система сбережений Линия роста 2.0» – в белорусских рублях, заключенных с 01.08.2013 до 19.08.2014 – с 20.09.2014; для договоров срочного банковского вклада (депозита) «Система сбережений Линия роста 2.0» – в белорусских рублях, заключаемых с 19.08.2014 – с 19.08.2014.

ПОЗВОНИ В СВОЙ БАНК 136

время работы Контакт-Центра Банка 8.00 - 20.00 - рабочие дни 8.00 - 18.00 - выходные и праздничные дни

Звонок со стационарного телефона, с мобильного телефона (liffe), vtelcom, МТС) - по тарифам операторов связи. Консультации оказываются бесплатно.

Лицензия на осуществление банковской деятельности №2 от 26 мая 2014 года, выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

www.belapb.by

белагпромпанк традиция будущего

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 28 августа 2014 года проводит 1 от 07.08.2014 года повторный открытый аукцион по продаже имущества Проектного республиканского унитарного предприятия «Институт БЕЛПРОМСТРОЙПРОЕКТ»

Номера лотов	Наименование имущества	Начальная цена торгов, бел. руб.	Сумма задатка, бел. руб.	Примечание
1	Микроавтобус вагон ГАЗ 32213 14 рама № 32210040127588	20 000 000	2 000 000	Товар бывший в употреблении

Адрес нахождения имущества: г. Минск, ул. Сухая, 25. **Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 2, 6-й этаж 28 августа 2014 г. в 11.00.**

К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток и подавшие заявление на участие в аукционе, учредительские и другие необходимые документы **до 17.00 25 августа 2014 года.**

Победитель аукциона обязан:
1. Заключить договор купли-продажи не позднее 3-х дней с момента проведения аукциона.
2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом в течение 5-ти банковских дней для резидентов Республики Беларусь и 10-ти банковских дней для нерезидентов Республики Беларусь со дня подписания договора купли-продажи.

Задаток и денежные средства победителем лота перечисляются на расчетный счет РУП «Белспецконтракт»: 3012244970018 в ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, пр. Машерова, 29, код 153001739, УНП 101099370, БИК 153001369, БЕЛ. НДС. Справки по тел.: (017) 398 07 81, факс (017) 398 07 81. Наш адрес в интернете: www.bsk.by, mail@bsk.by.

белагпромпанк традиция будущего

Лицензия на осуществление банковской деятельности №2 от 26 мая 2014 года, выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

ПОЗВОНИ В СВОЙ БАНК 136

время работы Контакт-Центра Банка 8.00 - 20.00 - рабочие дни 8.00 - 18.00 - выходные и праздничные дни

Звонок со стационарного телефона, с мобильного телефона (liffe), vtelcom, МТС) - по тарифам операторов связи. Консультации оказываются бесплатно.

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности №2 от 26 мая 2014 года, выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

01 сентября 2014 года в 12.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «ЭнКОСтрой».

Повестка дня:
1. Увеличение уставного фонда путем выпуска дополнительных акций, размещаемых путем проведения закрытой подписки. Собрание будет проходить по адресу: г. Минск, ул. Монтанжиков, 39, комн. 208.

Начало регистрации – 11.00. Время и место ознакомления акционеров с материалами по вопросам повестки дня собрания с 10.00 до 16.00, начиная с 27.08.2014 г., г. Минск, ул. Монтанжиков, 39, комн. 208. УНП 191303197

Для участия в аукционе гражданам Республики Беларусь (лично или через своего представителя) в установленном порядке подает заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предполагается получить в аренду по результатам аукциона, а также представляет документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) с отметкой банка на расчетный счет финансового учреждения Бобруйского райисполкома с за номером 3604000000929 в филиале 703 АСБ «Беларусбанк», код 760, УНП 700003308, назначение платежа 04002.

Кроме того, представляются: гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования; индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица; представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с заверенным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык; представители юр. и физ. лиц (нерезиденты РБ) – легализованная в установленном порядке доверенность. При подаче документов заявителю (представителю) предъявляется документ, удостоверяющий личность, а руководитель юр. лица – документ, подтверждающий полномочия. Сведения об участниках аукциона не подлежат разглашению.

Задаток перечисляется Организатору аукциона на р/с № 3012150544012 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», код 369. Получатель – **ООО «Белинвест-Оценка»**, УНП 191692351.

Аукцион проводится в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже объектов недвижимости и иного имущества, утвержденным Организатором торгов.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Аукцион проводится аукционистом, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона. В ходе аукциона участники могут предлагать свою цену за продаваемый объект в соответствии с порядком проведения аукциона.

Заявления на участие в аукционе принимаются в рабочие дни с 9.00 до 17.00 по 15.09.2014 включительно по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 4, оф. 416 (здание ГО «Белресурс»). Заключительная регистрация участников **19.09.2014 с 14.00 до 14.45 по месту проведения аукциона.**

Организатор аукциона вправе отказать от проведения аукциона в любое время, но не позднее, чем за 3 дня до даты его проведения. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) с 8.30 до 16.30 (пятница). Последний день приема заявлений – 12 сентября 2014 г. до 15.00.

Телефон для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки».

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА на право заключения договоров аренды земельных участков для строительства и эксплуатации торговых павильонов в пос. Октябрьский, ул. Центральная и пос. Октябрьский, Фабричная, Плисское сельсовета Смолевичского района Минской области

№	Форма проведения аукциона	Открытый
1	Дата, время и место проведения аукциона	г. Смолевичи, ул. Советская, 125, Смолевичский райисполком, зал заседаний, 23 сентября 2014 г. в 11.00
2	Продавец и его адрес	г. Смолевичи, ул. Советская, 125, Смолевичский райисполком
3	Земельный участок, его кадастровый номер и адрес	Лот № 1 – площадь 0,0041 га, кадастровый номер 624884504101000207 в пос. Октябрьский, ул. Центральная; Лот № 2 – площадь 0,0078 га, кадастровый номер 624884504101000008 в пос. Октябрьский, ул. Фабричная
4	Условия продажи	Без изменения целевого назначения
5	Целевое назначение земельного участка	Лот № 1, лот № 2 – для обслуживания и эксплуатации торгового павильона
6	Сроки аренды	Лот № 1, лот № 2 – 25 (двадцать пять) лет
7	Сроки заключения договора аренды	После оплаты стоимости предмета аукциона в течение 2 рабочих дней
8	Начальная (стартовая) цена продажи	Лот № 1 – 10 270 000 рублей Лот № 2 – 10 270 000 рублей
9	Условия аукциона	А) продажа по цене не ниже начальной; Б) участниками аукциона могут быть индивидуальные предприниматели, юридические лица
10	Наличие инженерной инфраструктуры	Лот № 1 – электроснабжение, водоснабжение, газоснабжение, асфальтированный подъезд; Лот № 2 – газоснабжение, электроснабжение, асфальтированный подъезд, водоснабжение
11	Условия оплаты	За безналичный расчет в течение 10-ти рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона
12	Сумма задатка и реквизиты продавца	10% от начальной (стартовой) цены земельного участка, главное управление Министерства финансов Республики Беларусь по Минской области, р/с 3600627000007, УНП 600537220, код банка 153001812 ЦБУ 621 филиала 616 АСБ «Беларусбанк» г. Жодино, назначение платежа 04002 (с пометкой «задаток за земельный участок»)

Затраты на организацию и проведение аукциона в том числе (изготовление землеустроительного дела, осуществление государственной регистрации создания земельных участков, публикация информационного сообщения) подлежат возмещению победителем аукциона.

Порядок предварительного ознакомления в натуре с продаваемыми земельными участками – каждый четверг с 9.00 – 13.00. Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами принимаются ежедневно в рабочие дни по адресу: г. Смолевичи, ул. Подлесная, д. 11, каб. № 8.

Окончательный срок приема заявлений – 18 сентября 2014 г. в 17.00. Контактные телефоны: (8-01776) 5-43-55, 5-53-42, моб. 80339027121.

Для участия в аукционе в адрес продавца необходимо представить: заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий расчетный счет, указанный в извещении, с отметкой банка; индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования; представителем индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица; представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с заверенным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык; представитель иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов на участие в аукционе индивидуальные предприниматели и юридические лица, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют документ, удостоверяющий личность.

Невка участника аукциона на аукцион признается отказом в его участии.

Основание созыва собрания – решение Совета директоров Общества от 18 августа 2014 года. С информацией (материалами), подлежащими представлению акционером при подготовке к проведению собрания, акционеры могут ознакомиться ежедневно (кроме субботы и воскресенья) начиная с 25 августа 2014 г. в отделе кадров Общества с 9.00 до 16.00, а в день проведения собрания – по месту его проведения.

Участникам собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (личный паспорт, для представителя акционера – доверенность или договор).

Совет директоров ОАО «АмкорД-Дзержинск»

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Собрании, – 22 августа 2014 г.

ПОВЕСТКА ДНЯ:
1. О результатах закрытой подписки на дополнительные акции ОАО «АмкорД-Дзержинск».
2. Об утверждении решения о выпуске акций ОАО «АмкорД-Дзержинск».
3. Об увеличении размера уставного фонда ОАО «АмкорД-Дзержинск».
4. О внесении изменений в устав ОАО «АмкорД-Дзержинск».

Основание созыва собрания – решение Совета директоров Общества от 18 августа 2014 года. С информацией (материалами), подлежащими представлению акционером при подготовке к проведению собрания, акционеры могут ознакомиться ежедневно (кроме субботы и воскресенья) начиная с 25 августа 2014 г. в отделе кадров Общества с 9.00 до 16.00, а в день проведения собрания – по месту его проведения.

Участникам собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (личный паспорт, для представителя акционера – доверенность или договор).

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Собрании, – 22 августа 2014 г.

Участникам собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (личный паспорт, для представителя акционера – доверенность или договор).

Совет директоров ОАО «АмкорД-Дзержинск»

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Собрании, – 22 августа 2014 г.

Участникам собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (личный паспорт, для представителя акционера – доверенность или договор).

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Собрании, – 22 августа 2014 г.

Участникам собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (личный паспорт, для представителя акционера – доверенность или договор).

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Собрании, – 22 августа 2014 г.

Участникам собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (личный паспорт, для представителя акционера – доверенность или договор).

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Собрании, – 22 августа 2014 г.

Участникам собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (личный паспорт, для представителя акционера – доверенность или договор).

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Собрании, – 22 августа 2014 г.

Участникам собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (личный паспорт, для представителя акционера – доверенность или договор).

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНОВ ПО ПРОДАЖЕ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ОДНОКВАРТИРНЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ В БОБРУЙСКОМ РАЙОНЕ

Номер лота по порядку	Местоположение земельного участка	Начальная цена (руб.)	Размер задатка (руб.)	Расходы, связанные с подготовкой аукциона и документацией для его проведения	Условие проведения аукциона	Характеристика земельного участка	Кадастровый номер	Инженерная и транспортная инфраструктура	Дата проведения аукциона	Последний день приема заявлений</
-----------------------	-----------------------------------	-----------------------	-----------------------	--	-----------------------------	-----------------------------------	-------------------	--	--------------------------	-----------------------------------

■ Майстар-клас

Хачу быць літаратарам!..

У Віцебску прайшла прэзентацыя незвычайнага часопіса, які ствараюць дзеці

У стагоддзе інтэрнэту, планшэтай і іншых гаджэтаў, аказваецца, ёсць нямала дзяцей, якія не толькі захапляюцца паэзіяй і прозай, але і вельмі добра пішуць самі. Хлопчыкам і дзяўчаткам дапамагваюць развіць талент прафесіяналы пэра. На Віцебшчыне гэтым займаюцца члены Саюза пісьменнікаў Беларусі. Масцітыя творцы з задавальненнем праводзяць для дзяцей урокі майстэрства, арганізуюць конкурсы, рыхтуюць да выдання ўнікальныя часопісы.

літаратурных конкурсах, — расказвае карэспандэнт «Звязды» Тамара КРАСНОВА-ГУСАЧЭНКА, старшыня Віцебскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі.

Часопіс «Родничок» выдаюць у віцебскай дзіцячай бібліятэцы імя Маршак пад куратарствам Майны Бабырыкі, дзіцячай пісьменніцы, паэты, адной са старэйшых майстроў слова ў краіне.

Наклад «Родничка» невялікі: на калерыным прытары раздрукоўваюцца некалькі асобнікаў. А ўсе таму, як растлумачылі ў бібліятэцы, што ва ўстаноў культуры, зразумела, грошай заўсёды мала.

Але юныя таленты спадзяюцца, што знойдуцца добрыя дарослыя, якія змогуць дапамагчы. Кожны нумар — адназначна ўнікальны. У прыватнасці, юбілейны — ілюстраваны даволі прафесійнымі малюнкамі адной з юных аўтарак.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

■ ПраСПОРТ

СКЛАДАНЫ ШЛЯХ У ЕЎРОПУ

Мужчынская зборная па баскетболе ў 3-м матчы кваліфікацыі да чэмпіянату Еўропы прайграла зборнай Македоніі

Першая чвэрць для гаспадароў паркета аказалася прайграўнай: падапечны Душан Гвоздзіч са ступілі македонцам 14 ачкоў. У другія дваццаць хвілін беларусы нават нейкі час вялі ў ліку, аднак не здолелі скончыць паядынак перамогай. Таму віной — частыя страйкі, дрэнная гульня на падборы і промахі. Балканцы ж расстрэльвалі беларускае калё з трохачкавай зоны, прычым у цэль траплялі практычна ўсе. Самым выніковым у беларускай зборнай стаў Віталь Лютыч: ён набраў 17 ачкоў, хоць і меў сур'ёзныя праблемы са штрафнымі кідамі.

адрывах, прайграём падбор, ідзем на падстрахоўку і атрымаем трохачковыя. Перад матчам разбіралі гульні македонцаў, ведалі, што яны добра кідаюць з-за дугі. Трэнер прасіў шчыльна гуляць у зоне, не прапускаць праходаў. Таксама ў іх вельмі моцны Рычард Хенрыкс — неабходна было яго нейтралізаваць. Мы біліся да канца. Шанцы на выхад з кваліфікацыі ў нас яшчэ ёсць, так што едзем у Данію. Абавязкова трэба абыграць гэтага саперніка, — сказаў Віталь пасля заканчэння паядынку.

Галоўны трэнер беларусаў Душан Гвоздзіч вывёў на пляцоўку тых жа гульцоў, што ўдзельнічалі ў папярэдніх матчах кваліфікацыі. Пасля матча настаяў не ўтойваў свайго засмучэння, але адзначыў, што яго баскетбалісты выканалі ўсе ўказанні і падзякаваў хлопцам за гульню.

Хлопцы зрабілі ўсё, што я сказаў. Яны аддалі ўсе сілы, і ў іх было велізарнае жаданне выйграць. Прайгралі таму, што ў нейкі момант была дрэнная канцэнтрацыя ў нападзенні. Да абароны ў мяне наогул

няма пытанняў. Калі б зараз можна было вярнуць час і нешта змяніць у тактыцы або ўнёсці карэктывы ў склад — я ўсё пакінуў бы па-ранейшаму.

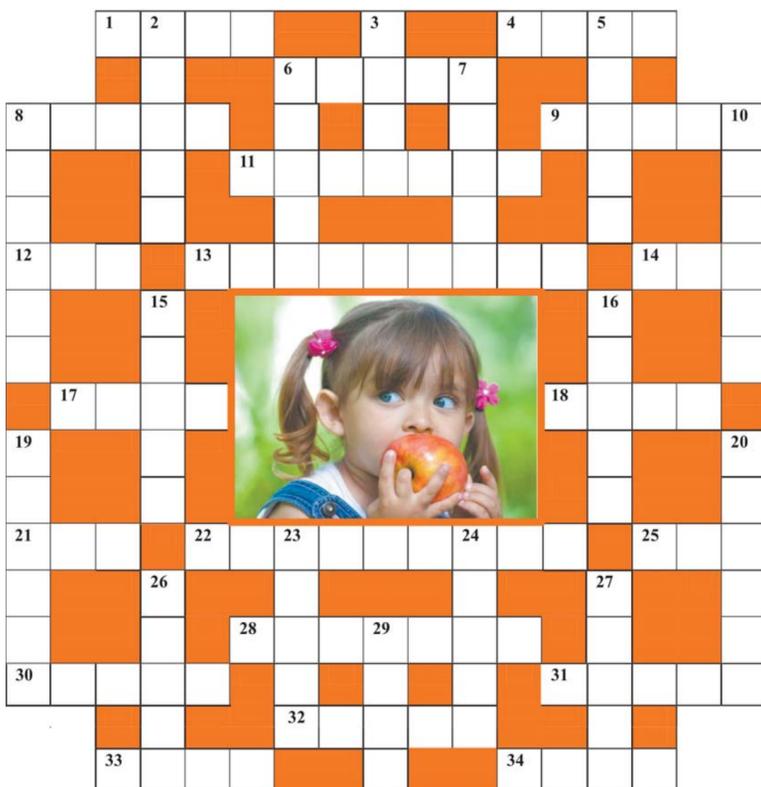
Такім чынам, пасля трох тураў у актыве беларусаў адна перамога і два паражэнні — гэта 4 ачкі і трэці радок у групе D. На першым месцы — зборная Македоніі (6 ачкоў), на другім — каманда Бельгі (5 ачкоў).

— Я сказаў хлопцам, што мы яшчэ не скончылі кваліфікацыю, у нас яшчэ тры матчы, і невядома, які будзе вынік. У сераду будзе вельмі важны матч з Даніяй. У нас ёсць шанцы, і мы будзем гуляць да канца, — дадаў Гвоздзіч.

Нагадаем, у фінальную стадыю ЧЕ-2015 праз кваліфікацыю выйдзіць пераможцы сямі груп і шэсць лепшых каманд, якія занялі другія радкі. Месцы ў фінале Еўрабаскета-2015 ужо маюць баскетбалісты Францыі, Літвы, Іспаніі, Харватыі, Славеніі, Украіны, Сербіі, Фінляндыі, Грэцыі, Турцыі і Эстоніі. Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

«ДАСПЕЛІ СІНАП, І ШАФРАН, І РАНЕТ»

Па гарызанталі: 1. Які яблычны... (19 жніўня), такі і студзень (прык.). 4. Навука — не... (прык.). 6. Трубка матэрыялу, зорнутага для захоўвання. 8. Яраслаў... Кіеўскі князь, сын полацкай княгіні Рагнеды, пры якім на Русі быў закладзены першы яблыневы сад, пазней вядомы як сад Кіева-Пячэрскай лауры. 9. Чырвонаму яблыку чарвяточына не... (прык.). 11. Тонкая катлетка. 12. Яблыневая... Дробнае насякомае, яблыневы шкоднік. 13. Гатунак пазніх кіслых яблыкаў; сок... знішчае мікробы, якія выклікаюць дызентэрыю. 14. «Хоць бяленька цвіцела...» (Ды... яблычкі мела). 3. Беларуская народная песні «Садовая яблычка». 17... нізка — зіма блізка (прык.). 18. Густое яблычнае варэнне. 21. Шырокі доўгі яр. 22. «Грушы — ...». Верш Я. Коласа. 25. Ніз, зямля. 28. «Спасайка — ...»; так у народзе называюць двухтыднёвы пост, які пачынаецца з Мядовага Спаса (14 жніўня). 30. Позназімовы гатунак яблыкаў, выведзены беларускімі селекцыянерамі. 31. «Дачка к бацьку ў... едзе» Ды вязе гасцінчыкі: «Тры садовыя яблычкі». 3. Беларуская народная песні «Што за шум па дуброве». 32. Гатунак вялікіх зімовых яблыкаў. 33. Віно з яблычнага соку. 34. Плады, якія апалі ў час навалыніцы.

Па вертыкалі: 2. Бацька за... а дзеці за пірог (прык.). 3. Зямля пад сядзібай, агародам. 5. «Або антоны наліўныя, «Діда вока радасці і...» (Празрыстыя, нібы шклянныя, «Яны на яблынях вісяць»). 3. Верша А. Астрэйкі «Калгасны сад». 6. «Між лісцяў скрозь колер чырвона-ружовы: «Даспелі сінап, і шафран, і...». 3. Верша В. Гардэя «На Яблыні Спаса уздыкну ў я самоце». 7. Бельі... Гатунак ранніх яблыкаў. 8. Работнік мастацтва. 10. Маладыя расліны, вырошчаныя ў асаблівых умовах і прызначаныя для перасадкі ў адкрыты

грунт. 15. «Квечень яблынь белых — «Снежная...». 3. Верша — песні Д. Пятровіча «Белая квечень каханья». 16. «Ападаюць яблычкі: «То іх атрасае вецер, «То здэмухае... пралітаючы міма». 3. Верша М. Танка «Ападаюць яблычкі». 19. Яблычкі сярэд садавіны ўсё роўна як... сярод гародніны (прык.). 20. «Бурштывавыя... ў расе, «Гэта та, мая Беларусь». 3. Верша П. Панчанкі «Дабрага мая Беларусі». 23. Будзе... на квет-

частка дрэва. 29. Хімічны элемент, «галоўны складнік» паветра.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ. Спасу (29 жніўня). 27. Верхняя частка дрэва. 29. Хімічны элемент, «галоўны складнік» паветра.

ПРАВЕЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ: 1. Пачаць. 2. Пачаць. 3. Пачаць. 4. Пачаць. 5. Пачаць. 6. Пачаць. 7. Пачаць. 8. Пачаць. 9. Пачаць. 10. Пачаць. 11. Пачаць. 12. Пачаць. 13. Пачаць. 14. Пачаць. 15. Пачаць. 16. Пачаць. 17. Пачаць. 18. Пачаць. 19. Пачаць. 20. Пачаць. 21. Пачаць. 22. Пачаць. 23. Пачаць. 24. Пачаць. 25. Пачаць. 26. Пачаць. 27. Пачаць. 28. Пачаць. 29. Пачаць. 30. Пачаць. 31. Пачаць. 32. Пачаць. 33. Пачаць. 34. Пачаць.

УПЕРШЫНЮ ЧЭМПІЁНКА!

У традыцыйным спартыўным аглядзе «Звязда» падведзены медальныя вынікі беларускіх лёгкаатлетаў і вясляроў, а таксама распавядае, чым скончыўся трэці хакейна турнір памяці Руслана Салая.

1. За тур да фінішу першага этапу нацыянальнага першынства па футболе каманды разбіліся на шасцёркі. У групу шчасліччываў трапілі БАТЭ, мінскае «Дынама», «Нафтан», «Шахцёр», «Гомель» і «Тарпеда-БелАЗ». Барысаўчане на хатняй арэне разграмілі магілёўскі «Днепр» (3:0) і ўмацаваліся на першым радку турнірнай тэблцы. А вось футбалісты мінскага «Дынама», галоўныя праследвалі жоўта-сініх, недалучыліся ачкоў у матчы супраць «Тарпеды», згуляўшы з жодзіцамі ў «сухую» нічыю. Ключавым момантам паядынку стала выдаленне Чыгозі Удоджы. Аднак, застаўшыся ў меншасці, праследвалі ход сустрэчы. Пасля матча галоўны трэнер «Дынама» Уладзімір ЖУРАВЕЛЬ захаваў пазітыўны настрой: «Нават пасля выдалення гульцы толькі на перамогу. Зразумела, што ў меншасці шмат момантаў быць не можа. Але па самааддачы і жаданні змагацца да гульцоў

прэтэнзій няма. Сёння мы не аддалі ні мяч, ні тэрыторыю, і ў гэтым нам дапамог вопыт папярэдняга паядынку з БАТЭ». Яшчэ адзін матч таксама скончыўся безгаловай нічыёй: пераможцу не выявілі «Слудск» і «Нафтан». Сярод іншых вынікаў адзначым нечаканую перамогу «Белшыны» над «Шахцёрам» — 2:1. Вырашальны гол са штрафнога забіў Дзмітрый Хлебасолаў. Акрамя гэтага, пераканаўчыя перамогі здобылі «Гомель» (1:0) і «Неман» (2:1), якія перайгралі, адпаведна, «Мінск» і брасцкае «Дынама».

2. «Дынама» ўпершыню атрымала перамогу на турніры памяці Руслана Салая. У фінале «зубры» ўпаўня перайгралі зборную беларускіх клубоў — 3:0. Дубль на рахунку Паўла Развадоўскага. Яшчэ адну шайбу за «бела-сініх» закінуў Нік Бэйлен. На другім месцы фінішаваў ХК «Сочы», які разграміў зборную беларускіх клубоў ХК «Неман», але саступіў будучым пераможцам яшчэ ў першым матчы. Лепшымі гульцамі турніру былі прызнаны варатар «Дынама» Ларс Хаўген, абаронца «Сочы» Мікіта Шчытоў і форвард зборнай клубоў Аляксандр Мацярукін. Лепшага маладога гульца атрымаў абаронца «зуброў» Яўген Лісавец.

3. Беларускія спартсмены выйгралі медальны залік хатняга чэмпіянату свету па вяславанні на байдарках каное сярод студэнтаў, які праходзіў з 14 па 17 жніўня ў Заславі. Толькі ў апошні дзень спаборніцтваў беларусы ўзнімаліся на п'едэстал 14 разоў! Усяго ў актыве нашай зборнай 20 ўзнагарод — 13 залатых, 1 сярэбраная і 6 бронзавых. Другое і трэцяе месца ў медальнай гонцы занялі зборныя Польшчы і Чэхіі адпаведна.

4. А вось на чэмпіянаце Еўропы па лёгкай атлетыцы, які праходзіў з 12 па 17 жніўня ў швейцарскім Цюрыху, нашы спартсмены здолелі заваяваць толькі дзве ўзнагароды. Затое вышэйшай пробы! Упершыню чэмпіёнам Еўропы стаў наш праслаўлены дзясціборца, сярэбраны прызёр пекінскай Алімпіяды Андрэй Краўчанка. Яшчэ адно дэбютнае «золата» здобыла Марына Арзамасова, якая была лепшай у бегу на 800 м. У выніку ў медальным заліку зборная Беларусі фінішавала на дзясятым месцы.

Марына АРЗАМАСАВА чыпер можа ганарыцца званнем чэмпіёніцы Еўропы!

5. Зборная Беларусі па пляжным футболе, перайграўшы каманду Германіі 3:3 (9:8 па пенальці), заняла сёмае месца ў суперфінале Еўралігі. Нягледзячы на тое, што на групавым этапе нашы спартсмены прайгралі ва ўсіх трох матчах, гэты вынік можна лічыць станоўчым. Бо беларускія «пляжнікі» ўпершыню выступалі ў фінальным раўндзе розыгрышу Еўралігі. Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ

ПАДАРУНАК ДЗЕЦЯМ

У Лідзе з'явілася сучаснае міні-футбольнае поле

Яно зроблена па ініцыятыве СТАА «НТС» (праваўладальнік гандлёвага знака «Родная сторона») і асацыяцыі «Беларуская федэрацыя футбола».

Міні-футбольнае поле мае штучнае пакрыццё і разлічана на круглагадовае выкарыстанне. Доступ туды свабодны для ўсіх ахвотных. Гэта ўжо шостая спартыўная пляцоўка, пабудаваная на Гродзеншчыне ў рамках сацыяльнага праекта «Родная сторона» — дзецяў. Раней такія ж былі адкрыты ў Астраўцы, Смаргоні, Мастоках, Слоніме і абласным цэнтры. А ўвогуле на працягу 5 гадоў у Беларусі мяркуецца пабудавана 118 пляцовак для гульні ў міні-футбол. 25 з іх ужо ў эксплуатацыі. Барыс ПРАКОПЧЫК.

Даты Падзеі Людзі

Сусветны дзень фатаграфіі. Адзначаецца з 2010 года. 75 гадоў таму, 19 жніўня 1939 года, урад Францыі, купіўшы патэнт французскага хіміка і вынаходніка Луі Жака Мандэ Дагера аб метады атрымання адбітка (дагератыпа), зрабіў адкрыццё дагератыпаў здабыткам сусветнай грамадскасці.

1831 год — нарадзіўся (вёска Сурвілішкі, чыпер Пастаўскага раёна) Зыгмунт Барнадавіч Чаховіч, адзін з кіраўнікоў паўстання 1863-1864 гг. у Беларусі і Літве. У 1851 годзе скончыў Віленскі дваранскі інстытут, вучыўся ў Пецярбургскім універсітэце. Дэмакрат, прыхільнік партыі «чырвоных». У 1862-1863 гг. член Літоўскага правінцыяльнага камітэта, папечнік К. Каліноўскага па падрыхтоўцы і кіраўніцтве паўстаннем. У ліпені 1863-га арыштаваны і асуджаны на 12 гадоў катаргі, якую адбываў у Нерчынскае рудніках. Пазней жыў у маентку Бяседа Вілейскага павета (чыпер Лагойскага раёна), дзе з ім пазнаёміўся і карыстаўся прыкладнай бібліятэкай малады Я. Купала. Памёр у 1907 годзе.

1954 год — 60 гадоў таму нарадзіўся Алег Анатольевіч Івашкевіч, беларускі вучоны ў галіне фізічнай хіміі і высокамалекулярных злучэнняў, акадэмік НАН Беларусі (2009), доктар хімічных навук (1998). Аўтар больш як 400 навуковых прац у галіне фізічнай хіміі працэсу тэрмічнага распаду і гарэння кандэнсаваных сістэм на аснове палімерных матэрыялаў, а таксама прыкладнай квантавай хіміі. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (2012).

1960 год — адбыўся палёт у космас сабак Белкі і Стралкі. Яны былі першымі жывымі істотамі, якія шчасліва вярнуліся з космаса.

Было сказана

Станіслаў МАНОШКА, кампазітар, дырыжор, педагог: «Сумленныя людзі на сумленнай дарозе збіраюцца шукаць кавалак хлеба».

СЁННЯ

Месяц
Апошняя квадра 17 жніўня.
Месяц у сур'і Блізнят.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	— 5.54	20.31	14.37
Віцебск	— 5.40	20.24	14.44
Магілёў	— 5.45	20.21	14.36
Гомель	— 5.45	20.13	14.28
Гродна	— 6.10	20.45	14.35
Брэст	— 6.15	20.41	14.26

ЗАЎТРА

Геамагнітная ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 748мм рт.сл. +15...+17°C +23...+25°C	ГРОДНА 749мм рт.сл. +12...+14°C +21...+23°C	МІНСК 741мм рт.сл. +13...+15°C +23...+25°C	МАГІЛЕЎ 745мм рт.сл. +15...+17°C +24...+26°C
БРЭСТ 747мм рт.сл. +12...+14°C +23...+25°C	ГОМЕЛЬ 749мм рт.сл. +15...+17°C +26...+28°C		

Абазначэнні:
■ — невялікія геамагнітныя ўзрушэнні
■ — слабая геамагнітная буря
■ — малая геамагнітная буря

УСУСЕДЗЯЎ

ВАРШАВА +21...+23°C	КІЕЎ +27...+29°C	РЫГА +20...+22°C
ВІЛЬНЮС +21...+23°C	МАСКВА +25...+27°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ +21...+23°C

УСМІХНЕМСЯ

Маё доўгачаканае лета:
 1) Сёння занадта холадна — буду сядзець дома.
 2) Сёння занадта гарача — буду сядзець дома.

— Чаго такі сумны?
 — Разумееш, калі я іду на рыбалку, мой сосед ходзіць да майей жонкі.
 — А ты спрабаваў не хадыць на рыбалку?
 — Спрабаваў. Тады ён ловіць маю рыбу.

Самы верны будзільнік — гэта званок з працы са словамі: «Ты дзе, д'ябал?»

У стоматалага:
 — Доктар, але хіба гелій ліквідуе боль?
 — Не, але крычаць вы будзеце смешна!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙНАСЬ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КІРІЯШЧУК, А.ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОН: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: лісьмаў — 287 18 64, падліку і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, адназначна за выпуск дадатка: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брасце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэры: 287 18 71.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 89. e-mail: info@zviazda.minsk.by, РЕКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх мераванні не заўсёды супадаюць з мераваннем рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім мераванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісьмы. Перадруж матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдакцыяна ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку» ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 19.878. Індэкс 63850. Зак. № 3432.

М	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
П	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Нумар падпісаны ў 19.30 18 жніўня 2014 года.